

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет перекладознавства

Кафедра англійської і німецької філології та перекладу
імені професора І.В. Корунця

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства

МОВА КРИМІНАЛІСТИКИ У СЕРІАЛІ
CRIMINAL MINDS 'КРИМІНАЛІСТИ: МИСЛИТИ ЯК ЗЛОЧИНЕЦЬ':
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ І ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ

Студентки групи МПа 51-18
денної форми навчання
факультету перекладачів
спеціальності 035 Філологія,
спеціалізації 035.041 Германські мови і
літератури (переклад включно),
перша – англійська,
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад (англійська мова і
друга іноземна мова)
Лузіної Дар'ї Євгеніївни

Допущена до захисту
« ____ » _____ 2019 року

Завідувач кафедри
_____ проф. Ніконова В.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук, доцент,
Мелешкевич Л.М.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

School of Translation Studies

Korunets Department of English and German Philology and Translation

Master Qualifying Paper in Translation Studies

THE LEXICON OF CRIMINALISTICS IN THE SERIES ‘CRIMINAL MINDS’:
LEXICAL SEMANTIC ASPECT AND TRANSLATION SPECIFICITY

Group MPa 51-18
Faculty of translation
Full-time student
Majoring 035 Philology,
Specialization 035.041 Germanic
Languages and Literature (including
Translation), English as the first language,
Educational Programme Translation
Studies: Specialized Translation (English
and Second Foreign Language)
Daria E. Luzina

Research supervisor:
L.M. Meleshkevych
Candidate of Science (Linguistics),
Associate Prof.

Kyiv – 2019

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської і німецької філології та перекладу
імені професора І.В. Корунця

Затверджую:

Завідувач кафедри англійської і німецької філології
та перекладу імені професора І.В. Корунця
_____ (підпис)
д.ф.н., проф. Ніконова В.Г.
“13” вересня 2018 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студентки П курсу Мпа 51-18 групи факультету перекладознавства КНЛУ
Лузіної Дар'ї Євгеніївни

(ПІБ студента)

спеціальності 035. Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)**

Тема роботи Мова криміналістики у серіалі *Criminal Minds*: мислити як злочинець: лексико-семантичний і перекладацький аспекти

Науковий керівник кандидат філологічних наук, доцент Мелешкевич Л. М.

Дата видачі завдання “13” вересня 2018 р.

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

№ п/п	Найменування частин і план кваліфікаційної роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2018 р.	
2.	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2018 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англійськомовних речень та їх переклад)	Грудень 2018 р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2019 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2019 р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2019 р.	
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедрі	17 жовтня 2019 р.	
8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2019 р.	
9.	Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2019 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

**ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студентки П курсу групи Мпа 51-18 факультету перекладознавства спеціальності 035. Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), , перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

 Лузіної Дар’ї Євгеніївни

(ПІБ студента)

за темою Мова криміналістики у серіалі *Criminal Minds*: мислити як злочинець: лексико-семантичний і перекладацький аспекти

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити ✓ або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів	<input type="checkbox"/> усі компоненти присутні , <input type="checkbox"/> один компонент відсутній <input type="checkbox"/> декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	<input type="checkbox"/> повна відповідність <input type="checkbox"/> незначні помилки в оформленні <input type="checkbox"/> оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	<input type="checkbox"/> повна відповідність <input type="checkbox"/> відповідність неповна <input type="checkbox"/> не відповідає вимогам
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	<input type="checkbox"/> повна відповідність <input type="checkbox"/> відповідність неповна <input type="checkbox"/> не відповідає вимогам
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	<input type="checkbox"/> повна відповідність <input type="checkbox"/> відповідність неповна <input type="checkbox"/> не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	<input type="checkbox"/> повна відповідність <input type="checkbox"/> відповідність неповна <input type="checkbox"/> не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	<input type="checkbox"/> повна відповідність <input type="checkbox"/> відповідність неповна <input type="checkbox"/> не відповідає вимогам

Особиста думка керівника _____

Кваліфікаційна робота _____ може бути (не може бути)

(ПІБ студента)

рекомендована до захисту

(підпис керівника)

(_____)
(ПІБ керівника)

” ” _____ 2019 року.

**РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студентки _____ **II** _____ курсу групи _____ **Мпа 51-18** _____ факультету
перекладознавства
спеціальності **035. Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури**
(переклад включно), _____, перша – англійська, **освітньо-професійної програми**
Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна
мова)_____

Лузіної Дар'ї Євгеніївни

(ПІБ студента)

за темою **Мова криміналістики у серіалі *Criminal Minds*: мислити як злочинець: лексико-семантичний і перекладацький аспекти**

	Критерії	Оцінка в балах
1.	Наявність основних компонентів структури роботи — загалом 10 балів (усі компоненти присутні – 10 , один компонент відсутній – 5 , декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи у форматуванні – 8 , незначні помилки в оформленні – 6 , значні помилки в оформленні – 4 , оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)	
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки у формулюваннях – 6 , суттєві помилки у формулюваннях – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві помилки у формулюваннях – 8 , недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6 , відсутній критичний аналіз наукових праць – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , неповне висвітлення результатів дослідження – 6 , часткове висвітлення результатів дослідження – 4 , не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів: _____

_____ (ПІБ рецензента)

_____ (підпис рецензента)

” _____ ” _____ 2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	1
РОЗДІЛ 1	5
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МОВИ КРИМІНАЛІСТИКИ У МОВОЗНАВСТВІ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ	5
1.1 Мова криміналістики як лінгвістичне явище.....	5
1.2 Проблеми перекладу мови криміналістики.....	13
1.3 Особливості кінодискурсу та функціонування мови криміналістики у ньому	18
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2	27
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ МОВИ КРИМІНАЛІСТИКИ.....	27
2.1 Вторинна номінація як засіб формування англійської термінології мови криміналістики	27
2.1.1 Метафора як засіб відображення мови криміналістики.	29
2.1.2 Метонімія як засіб вербалізації знань кримінального права.....	31
2.2 Лексико-семантичні відношення в англійській термінології криміналістики	35
2.2.1 Проблема синонімії в терміносистемі кримінального права.	35
2.2.2 Антонімія як особливий засіб відображення полярності в мові криміналістики.	41
2.2.3 Відношення полісемії в термінології кримінального права.....	45
2.2.4 Явище омонімії в системі термінів кримінального права.	46
2.3 Словотвірно-структурні особливості термінів кримінального права	48
2.3.1 Основоскладання як словотвірний засіб термінології кримінального права.	49
2.3.2 Аббревіація як засіб компресії правової інформації.....	51
Висновки до розділу 2	54
РОЗДІЛ 3	56

ВІДТВОРЕННЯ МОВИ КРИМІНАЛІСТИКИ В ПЕРЕКЛАДІ СЕРІАЛУ ‘CRIMINAL MINDS’ «КРИМІНАЛІСТИ: МИСЛИТИ ЯК ЗЛОЧИНЕЦЬ» .	56
3.1 Застосування перекладацьких трансформацій при відтворенні англійської мови криміналістики українською мовою	56
3.1.1 Лексичні трансформації при перекладі мови криміналістики.	57
3.1.2 Лексико–семантичні трансформації при перекладі мови криміналістики.	60
3.1.3 Граматичні трансформації при перекладі англійських термінів кримінального права.	62
3.1.4 Способи перекладу безеквівалентних термінів кримінального права.	66
3.1.5 Комплексні лексико-граматичні трансформації при перекладі англійської термінології кримінального права.	64
3.2 Відтворення словотвірно-структурних особливостей англійських термінів кримінального права українською мовою	67
3.2.1 Відтворення словотвірних компонентів термінів кримінального права.	67
3.2.2 Особливості перекладу термінологічних словосполучень.	69
3.2.1 Особливості перекладу термінів-абревіатур.	73
Висновки до розділу 3	75
ВИСНОВКИ.....	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	78
СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	81
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	81
ДОДАТОК.....	84
SUMMARY	100

ВСТУП

Актуальність проблеми. З розвитком кожної науки, розвивається і її специфічна мова, яка, в свою чергу, досить вдрізняється від узусу мови саме через полісемію вживаних термінів у профільній галузі.

Тому цілком закономірним є активне дослідження проблем мови науки для подальшої конкретизації та полегшення розуміння спеціалістів окремих наукових сфер.

У даній кваліфікаційній роботі ми будемо досліджувати специфіку мови криміналістів. Криміналістики, як наука, почала зароджуватись відносно нещодавно, а сам термін «криміналістика» (від лат. *crimen* - злочин) був введений в науковий обіг Гансом Гроссом в кінці XIX в. Необхідність у появі такої науки була зумовлена різким зростанням організованої злочинності, виникнення якої пояснюється швидким науково-технічним прогресом і промисловим зростанням, поділом праці і рядом інших факторів. Злочинність завжди займала одне з перших місць серед найбільш гострих проблем, що турбують громадську думку. Тож вивчення мови криміналістики була, є і буде однією з найважливіших завдань лінгвістики.

Криміналістика – прикладна юридична наука, що досліджує закономірності приготування, скоєння та розкриття злочинів, виникнення і існування його слідів, збирання, дослідження, оцінки і використання доказів, а також розробляє систему заснованих на пізнанні цих закономірностей спеціальних прийомів, методів і засобів що застосовуються у ході попереднього розслідування для попередження та розкриття злочинів, а також при розгляді кримінальних справ у судді. тож очевидно, що мова криміналістики охоплює мову адвокатів, прокурорів та суддів, судмедекспертів, поліцейських та злочинців, детективів та програмістів тощо. Але, більш за все, – мову адвокатів, прокурорів та суддів, – мову права. І в нашій роботі, найбільше уваги ми звернули саме цій царині світу судочинства та правоохороної системи.

Враховуючи зростаючий інтерес людей до теми криміналу, одним з найпопулярніших жанрів у розважальній індустрії є детектив. Назараз існує безліч книжок, фільмів та телешоу пов'язаних зі злочиним світом. Тож і наша робота, в якості ілюстративного матеріалу буде використовувати мову героїв телесеріалу американського виробництва «Криміналісти:мислити як злочинець» (англ. Criminal Minds) – одного з найвідоміших телевізійних шоу сьогодення. Сюжет серіалу фокусується на групі біхевіористів ФБР, яка була створена з метою розв'язання найскалдніших злочинів пов'язаних з девіантною поведінкою злочинних суб'єктів. Тож серіал є яскравим прикладом різноманіттю мови криміналістів.

Метою роботи є дослідження особливостей лексики криміналістів та способів її перекладу українською мовою, вибору трансформацій, які найдоцільніше використовувати при перекладі подібної лексики, яка, окрім цього, в нашому випадку є частиною кінодискурсу.

Завдання дослідження. Враховуючи мету роботи було виділено наступні завдання дослідження:

1. Встановити особливості англійської термінології мови криміналістики та її еквівалентів в українській мові.
2. Здійснити аналіз походження термінів криміналістики.
3. Розглянути словотвірні та структурні особливості термінів мови криміналістики.
4. Провести аналіз мови криміналістів у лексико-семантичному аспекті.
5. Встановити способи відтворення англійської мови криміналістів українською мовою.
6. Провести аналіз трансформації у перекладацькому аспекті.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є мова криміналістів у серіалу в лексико-семантичному аспекті та способів її відтворення українською мовою.

Предметом дослідження є дослідження словотвірної та семантичної специфіки криміналістичної лексики й особливостей її українського перекладу.

Методи дослідження. Для вирішення завдань застосовано такі методи дослідження:

- аналітичний метод для систематизації наукової літератури з теми дослідження;
- метод суцільного відбирання для визначення матеріалу дослідження;
- метод лінгвістичного опису та спостереження для систематизації та інтерпретації характерних структурно-семантичних особливостей суспільно-політичної лексики в публіцистичному дискурсі;
- метод рефлексії для виявлення шляхів розв'язання проблем перекладу суспільно-політичної лексики в публіцистичному дискурсі;
- квантитативний метод для виявлення домінантних тематичних груп, домінантного структурного типу суспільно-політичної лексики та типу трансформацій, що застосовуються при її відтворенні в українськомовних перекладах;
- методика співставного аналізу тексту оригіналу та тексту перекладу.

Наукова новизна проведеного дослідження полягає в тому, що:

1. Описуються словотвірні способи утворення термінів мови криміналістики.
2. Виділяються основні тематичні групи мови криміналістики.
3. Встановлюються способи перекладу англійської термінології мови криміналістів українською мовою.

Практична значення одержаних результатів нашого дослідження є запропонована систематизація окремих груп термінів мови криміналістів, що є певним внеском до загальної теорії перекладу і може використовуватись під час викладання галузевого перекладу.

Структура кваліфікаційної роботи магістра. Дослідження складається зі вступу, трьох розділів із висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи, списку використаної літератури, додатків та резюме. У Вступі визначаються мета, завдання дослідження, наукова новизна роботи, практичне значення результатів та вказуються методи дослідження. У Розділі 1 висвітлюється особливості мови криміналістів у специфіці кінодискурсу. У Розділі 2 проведено словотворчий та семантичний аналізи мовних одиниць термінології мови криміналістики. У Розділі 3 аналізуються способи відтворення українською мовою термінології мови криміналістів на основі перекладу кінодискурсу.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МОВИ КРИМІНАЛІСТИКИ У МОВОЗНАВСТВІ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

1.1 Мова криміналістики як лінгвістичне явище

Кожна наука для досягнення більшої точності, визначеності і однозначності вживання термінів, формує свою мову або поняттєво-термінологічну систему, яка суттєво відрізняється від природної мови і розглядається як специфічна форма людського спілкування.

Свідоме ставлення до мови, що використовується в тій чи іншій науці (розуміння методологічних основ, пов'язаних з формуванням такої мови, і знання основних принципів побудови і правил оперування тими чи іншими поняттями і термінами), виступає як одна з істотних особливостей сучасного наукового розвитку. Тому аналіз мови науки є одним із найважливіших завдань сучасної методології науки [33: 28–30].

Свої праці присвятили проблемі мови криміналістики і судової експертизи такі вчені як Т. В. Авер'янова, О. Я. Баєв, Р. С. Белкін, С. Ф. Бичкова, А. І. Вінберг, Т. С. Волчецкая, А. Ю. Головін, Ю. Г. Корухов, Н. П. Майліс, Н. Т. Малаховская, Т. Ф. Моїсеєва, О. Р. Россинская, Т. В. Толстухіна, А. А. Ексархопуло, Н. П. Яблоков та інші вчені [1: 25–27].

Справедливо зауважує А. Ю. Головін, що дослідження проблем мови науки сприяє посиленню процесу теоретизування науки і тому не тільки забезпечує єдність різних способів відображення аналізованих об'єктів, створюючи певні універсальні прийоми дослідження, а й підвищує ступінь впорядкованості виробленої інформації, а значить і цілісність систем

знання [14: 44]. Вдосконалення поняттєво-термінологічної системи будь-якої науки, безумовно, характеризує її як прогресивну.

Поняття мови багатогранно, однак, на наш погляд, для цілей загальної теорії судової експертизи досить розглянути три категорії: природна мова, мова науки і формалізовану мову.

Природною мовою зазвичай називають мову, якою розмовляють і за допомогою якого висловлюють свої думки в повсякденному житті. Природна мова універсальна, що досягається завдяки величезному запасу слів і такій властивості мови як комбінування; вона може бути дуже виразною. Разом з тим природна мова має істотні недоліки, і головним з яких є багатозначність слів (полісемія), громіздкість деяких фразеологічних зворотів, нечіткість синтаксичних і семантичних правил.

Цілком очевидно, що поняттєво-термінологічний апарат науки тісно пов'язаний з природною мовою, так як від нього даний апарат і походить. Абсолютно уникнути використання природної мови неможливо, так як за допомогою нього виражені терміни і тлумачення, а часто і просто відбувається осмислення деяких наукових положень. У той же час його використання може спричинити як багатозначність, так і невизначеність таких тлумачень, неоднозначне розуміння висунутих вченими положень, парадоксальність висновків, зроблених з цих положень, і як результат - помилкове розуміння чужих думок. Саме ця обставина і пояснює безліч наукових визначень «предмета» і «об'єкта» науки, різних класифікацій і т.д.

Абсолютно вірно зауважив І. Г. Герасімов, що «однозначне ставлення до термінів, знаків і понять, які вводяться, до виявлених фактів і передбачуваних характеристик принципово важливо для всіх пізнавальних дій, і перш за все, для емпіричної перевірки законів, теорій та гіпотез. Ця мета забезпечується застосуванням системи правил і визначень» [12: 55].

Вказуючи важливу роль системності визначень, автор пише, що останні «вказують, до яких конкретних предметів, властивостей, характеристик або пізнавальним процесам відносяться терміни, знаки, поняття, які вводяться, і замінюють інтуїтивно передбачуваний зміст точним значенням, що визначає характер поводження з об'єктами і з використовуваними засобами пізнання», які можуть виступати в матеріальній, мовній або математичній формах. Їх використання можна розглядати в якості однієї з найбільш важливих особливостей наукової пізнавальної діяльності [12: 56].

Використання природної мови в наукових цілях перешкоджає створення мови науки, в тому числі і особливої формалізованої, розуміючи під цим, що обидві вони створюються на основі природної мови і генетично з ним пов'язані. Мова науки, як зазначає В. С. Тьюхтін, ще називають штучною, підкреслюючи її більш-менш значну відмінність від звичного природної мови [30: 63–64].

«Кожна наука виробляє свою спеціальну, штучну мову, яка створюється на основі природної. Мовні терміни і символи, прийняті в тій чи іншій науці, на відміну від звичайної мови, характеризуються більшою суворістю та однозначністю» [15: 18]. Попри переконливість цієї точки зору, доводиться констатувати, що мова як процесуального права, криміналістики, так і загальної теорії судової експертизи всупереч науковим вимогам, не можна назвати суворим і однозначним. Мова загальної теорії судової експертизи являє собою симбіоз безлічі наук і за своєю природою є певним інтегрованим явищем, увібравши в себе терміни та визначення природних, технічних, економічних, мистецтвознавчих, хімічних та інших наук, збагативши його юридичними положеннями та нормами.

Такої ж точки зору дотримуються А. Ейнштейн і Л. Інфельд: «Наукові поняття починаються з понять, що вживаються в звичайній мові повсякденного життя, але вони розвиваються зовсім інакше. Вони

перетворюються і втрачають двозначність, пов'язану з звичайною мовою, вони набувають суворості, що і дозволяє застосовувати їх в науковому мисленні » [34: 21]. З огляду на всі ці висловлювання, правильніше було б говорити про «спеціалізовану мову», оскільки, втративши такі якості природної мови, як універсальність і доступність для розуміння, спеціалізована мова науки набуває таких незаперечних переваг, як недвозначність виразів і кількісну визначеність (формалізована мова).

Таким чином, мова науки є специфічним різновидом інтеграції штучної і природної мов.

Вчені-мовознавці відзначають, що мова будь-якої науки протягом свого розвитку проходить дві стадії. Спочатку поняття, терміни та визначення формулюються і уточнюються, виділяються терміни, що розкривають ключові критерії конкретної науки; специфічна термінологія отримує в конкретній галузі повсюдне поширення. Цю стадію розвитку наукової мови В. А. Штофф позначив як щабель наукового жаргону [33: 40].

Вченими неодноразово в числі вирішення ключових методологічних проблем кримінально - процесуальної науки, криміналістики і загальної теорії судової експертизи відзначалася розробка вчення про мову, понятійного апарату даних наук, а також коригування їх термінології [2: 23].

Обов'язковою умовою становлення і подальшого розвитку теорії судової експертизи є однакове розуміння, тлумачення і використання судово-експертної термінології. Єдина термінологія повинна використовуватися в судово-експертній діяльності, в процесі розкриття і розслідування злочинів, їх судовому розгляді, а також в науково-дослідницькій діяльності [29: 33].

У структурі мови науки також розрізняють теоретичні та емпіричні терміни і твердження. Хоч така різниця і носить відносний характер, і ніхто ще не зміг розмежувати мову спостережуваних явищ від мови неспостережуваних, все ж, корисно встановити відносну відмінність між

ними. Емпіричними термінами позначають властивості і об'єкти, які вивчаються або безпосередньо, або опосередковано; а істинність (достовірність) і обґрунтованість емпіричних термінів визначається незалежно від тієї теорії, в якій вони застосовуються (наприклад: результат дослідження, виявлення ознак тощо).

Теоретичні терміни вводять в науковий мову для опису відношень між абстрактними об'єктами даної ідеалізованої системи. Так як ці терміни і твердження є абстракціями від реальності, то немає необхідності їх співвідносити з певними предметами, явищами і їх властивостями. Іншими словами, достовірність і обґрунтованість термінів можна визначити тільки лише в рамках певної теорії (наприклад, такі терміни, як предмет і об'єкт судової експертизи; завдання, методи і методики судової експертизи тощо).

Однак мова науки на сучасному етапі її розвитку в повному обсязі задовольняє постійно зростаючі потреби ефективності процесів накопичення, передачі та обробки наукової інформації. Тому виникає потреба в розробці певних правил утворення спеціальних мовленнєвих виразів, що відображають закономірну систему між науковими категоріями, спрямованих на заміну жаргонної мови конкретними знаками і символами, в результаті чого він стає більш точним і компактним. Будь-яка наука, в тому числі, криміналістика і судова експертиза, формується на однозначності і точності передачі і відтворення інформації.

Наукова спеціальна мова, як справедливо зазначає О. Д. Митрофанова, включає в себе блоки і навіть суперблоки понять, а тому «неймовірно збільшує щільність інформації, і виявляється принципово, а не технічно важливою» [22: 41].

Найкраще всі ці ознаки узагальненості наукової мови, як правило, виражаються в лексиці, так як тільки лексичні прийоми дозволяють в результаті обміну інформацією відтворювати одне значення. Таким чином, з

лексичної точки зору найкраще підходять однозначні слова. Звідси випливає й прагнення багатьох вчених до формування та впровадження нових визначень і слів, які мають тільки єдине і однакове для всіх значення - терміни. При цьому колишні слова наукової мови іноді не підходять за змістом у зв'язку з тим, що вони набувають за період існування інших, часто додаткових переносних значень, які можуть ускладнювати правильне розуміння сенсу наукового тексту. Так, наприклад, перелік речових доказів; показань свідків, потерпілих та інших доказів, що мають істотне значення для розслідування злочину, отримав у криміналістів та експертів новий, більш ємкий термін «криміналістично-значима інформація».

Крім того, узагальненість і абстрагованість наукового тексту виражається в досить широкому вжитку слів з абстрактними значеннями. На цьому наголошували багато вчених, у тому числі, Ш. Баллі: «...наукова мова збігається з поняттєво-логічною мовою ... поняттєва мова виступає як більш абстрактна» [6:51]. Побутові слова трансформуються в метафори і отримують в науковому тексті узагальнене значення, часто термінологічне. Такими, наприклад, стали технічні терміни, такі як трубка, стакан, муфта і багато інших.

Найбільш характерною особливістю наукового стилю стала його терміноваість, тобто інтенсивне насичення різними термінами. У зв'язку з тим, що всі терміни є офіційними науковими найменуваннями певних понять, в основі кожного з них в обов'язковому порядку закладена дефініція цього поняття. Відповідно до думки великого числа лінгвістів і термінологів, до всіх термінів і понять висуваються досить жорсткі вимоги:

- однозначність в рамках певної термінологічної системи;
- емоційна і експресивна нейтральність;
- відсутність синонімів;
- стислість викладу, чіткість змісту тощо.

У той же час, відсоток термінів у порівнянні з загальноживаними фразами неоднаковий в різних жанрах спеціальної наукової мови. Ключовою умовою спеціальної наукової мови можна вважати логічне і правильне визначення наукових понять і пропонованих термінів. Неоднозначно вжитий або неправильно зрозумілий термін може, як мінімум, дезінформувати читача.

Особливістю суто наукового стилю є те, що терміни пояснюються, в основному, через синоніми, етимологічні довідки або у виносках або дужках. У навчальній літературі терміни, як правило, мають пряме пояснення. У підмовою науки, на наш погляд, проявляється специфічна, властива цій підмові фразеологізація, а саме багато словосполучень, наприклад, дактилоскопія, странгуляційна борозна, одорологія, штанцмарка, і багато інших, стають фразеологізмами для недосвідченого особи або неспеціаліста, так як семантично можуть бути пояснені тільки в системі вживання термінів певної підмови конкретної науки. Термінологічна фразеологія криміналістики і судової експертизи насичена складовими термінами, як загальноживаними, так і вузькоспеціалізованими, зокрема, гenna «дактилоскопія», критерій тотожності, одорологічна експертиза, ідентифікаційна ознака, індивідуальні ознаки, виробленість почерку, фланець гільзи, криміналістична характеристика, слідчі дії та ін.).

Слід зазначити прагнення наукової мови до стандартизації, що проявляється поряд зі структурою тексту і в використанні в ньому мовних стандартів, які в науці визначаються як нейтрально-стилістичні категорії. Вони полегшують не тільки спілкування, а й, будучи високо комунікативними, зручні для їх наукового використання. Так з'явилися в криміналістиці і судовій експертизі стандартні терміни, такі як працездатність зброї, стандартний зразок, власна ознака, слідосприймаючий об'єкт, виробництво експертизи, експертна профілактика та інші. Таким

чином, різноманітні описові тексти побудовані відповідно до встановлених стандартів, відступ від яких не допускається. Таким чином побудовано, наприклад, галузеве законодавство, зокрема, кримінально-процесуальне, де стандартизована структура статей (гіпотеза, диспозиція, санкція).

Стандартизація структури наукового тексту відображається і в стандартності мовного оформлення. Із зростанням вимог стандарту, зростає і використання мовних стандартних форм. Зокрема, при проведенні експертизи встановлена форма складання експертного висновку; стандартизовані етапи експертного дослідження; розроблена однакова форма складання синтезує частини експертного висновку та ін.

Основу поняттєво-термінологічного апарату судової експертизи становлять поняття, мають інтеграційний (правовий, природничо-науковий, технічний, економічний, судово-експертний тощо) характер. В. К. Бабаєв визначив правове поняття як форми мислення, що відображає і закріплює істотні ознаки предметів, подій і явищ навколишнього світу, а також певного процесу мислення [4: 37]. Думка про наявність логічної основи в визначеннях понять висловлювали багато вчених [8: 21]. У той же час, як справедливо зазначив А. Ю. Головін, наукові поняття і терміни глибоко пов'язані з її теоретичними концепціями [14: 41]. Тільки на перший погляд здається, що багато термінів є просто назвами деяких речей або явищ. Насправді сенс терміну стає зрозумілим не з простої вказівки на те, що він позначає, а з розуміння теорії цього явища. Сенс слів змінюється з часом у міру того, як розвиваються ті чи інші наукові концепції.

Характеризуючи науковий стиль як функціонування стилістики, необхідно зазначити його головне завдання – здійснювати аналіз і використовувати конструктивні та мовно-стійкі своєрідні особливості, які представляють цілісний комплекс [9: 55].

Таким чином, можна запропонувати визначення мови судової експертизи, а саме: «Мова судової експертизи - це складне системне комплексне поняттєво-термінологічне утворення, що має структуру, яка постійно розвивається і удосконалюється, і яка виступає способом і засобом здійснення судово-експертного наукового мислення, обумовленого об'єктом і завданнями дослідження в конкретній області, і поняттєво узгодженого із загальною системою судочинства ».

1.2 Проблеми перекладу мови криміналістики

Сучасна лінгвістика характеризується синтезом наукових підходів, що дозволяють вивчати об'єкт з різних позицій. На зараз, актуальними є антропоцентристський підхід, який враховує роль людини в мові, когнітивний, який передбачає аналіз мови с точки зору певних розумових категорій(схем, блоків, фреймів, сценаріїв тощо), а також лінгвокультурологічний, який охоплює мову, і культуру, в якій він функціонує.

Всі ці напрямки сучасної науки актуальні і для вивчення особливої області лінгвістики – перекладу спеціального (в даній роботі – мови криміналістів) тексту. Перекладознавство – одна з наймолодших наук мовознавства.

Необхідно прийняти до уваги , що власне слово *переклад* є багатозначним і навіть у межах даної наукової дисципліни співвідноситься , щонайменше, с двома різними поняттями: переклад як певна інтелектуальна діяльність, іншими словами, мовленнєвий твір, створений перекладачем [10: 32].

За словами А. В. Федорова, переклад розглядається, перш за все, як мовленнєвий твір в його співвідношенні з оригіналом і в зв'язку з

особливостями двох мов і з приналежністю матеріалу до тих чи інших жанрових категорій [31: 27–28].

На думку А. Д. Швейцера, переклад можна визначити як «однонаправлений та двофазний процес міжмовної та міжкультурної комунікації при якому на основі підданому цілеспрямованому (перекладацькому) аналізу первинного тексту створюється вторинний текст (метатекст), який замінює первинний в іншому мовному і культурному середовищі <...> Процес, який характеризується установкою на передачу комунікативного ефекту первинного тексту, частково модифікований відмінностями між двома мовами, двома культурами та двома комунікативними ситуаціями» [32: 43].

Я. И. Рецкер вважає, що завдання перекладача - передати засобами іншої мови цілісно і точно зміст оригіналу, зберігши його стилістичні та експресивні особливості. Під «цілісністю» слід розуміти єдність форми та змісту на новій мовній основі. Якщо критерієм точності перекладу є тотожність інформації, що повідомляється різними мовами, то цілісним (повноцінним та адекватним) можливо признати лише такий переклад, який передає цю інформацію рівноцінними засобами [24: 23].

В. С. Виноградов відзначає, що досить вірним є те, що переклад – це особливий, своєрідний та самостійний вид словесного мистецтва. Це мистецтво «вторинне», мистецтво «перевираження» оригіналу в матеріалі іншої мови [10: 33].

Р. К. Миньяр-Белоручев вважає, що центральною ланкою комунікації є діяльність перекладача або переклад у власному сенсі цього слова, який представляє собою один зі складних видів мовленнєвої діяльності [21: 18].

Виходячи з антропологічної парадигми, мова мислителя не як якась іманентна система, але як система, що є складовою конститутивної властивості людини, що формується в своїх фундаментальних рисах під

впливом його загального біологічного і нейрофізіологічного пристрою і тісно пов'язана з мисленням і духовно-практичною діяльністю. Центр дослідження ролі перекладача зміщується з учасника мовленнєвої комунікації на саму мовленнєву діяльність і її продукт - текст/дискурс.

Переклад як би подвоює компоненти комунікації, з'являються два джерела, кожен з своїми мотивами і цілями висловлювання, дві ситуації (включаючи позитивну і негативну), два мовленнєвих твори і два реципієнта. Подвоєння компонентів комунікації створює свої проблеми перекладності і інваріанти в перекладі [21: 23].

На думку Л. С. Бархударова, переклад можна вважати певним видом міжмовної трансформації [6: 31].

В процесі перекладу долаються перешкоди різномовності, коли перекладач переносить цінності однієї культури на мову іншої. Згідно з В. Н. Комісаровим в перекладі «стикаються різні культури, різні особистості, різні склади мислення, різні літератури, різні епохи, різні рівні розвитку, традиції, установки» [19: 32].

Проте роль автора перекладу не обмежується простим посередництвом: він є мовним консультантом, фахівцем, що гарно знає мову, культуру, економіку відповідної країни, який ладен створити текст, необхідний для успішних контактів з представниками цієї країни.

Вчені підкреслюють особливу роль мовної особистості перекладача в міжкультурній комунікації, де культура розглядається як сукупність певних знаків, або культурем. Загальновідомо що часто перекладацькі проблеми пов'язані з асиметрією культур, тобто розбіжністю реалій.

Розглянуті вище параметри поняття *переклад* стосувалися переважно опису його як процесу, але очевидно, що той же термін позначає і результат цього процесу. Таким чином переклад - це діяльність, яка полягає у варіативному перевираженні, перекодуванні тексту, породженого на одній

мові, в тексті на іншу, здійснювана перекладачем, який творчо вибирає варіант в залежності від варіативних ресурсів мови, виду перекладу, його завдань, типу тексту і під впливом власної індивідуальності; переклад - це також і результат описаної вище діяльності [3: 13].

Технічний переклад, що з'явився в 1961 році, є особливим видом перекладацької діяльності, основу якої складають творчі і розумові здібності перекладача [3: 14–15].

Теорія перекладу як лінгвістична наука спирається на мовні закономірності, властиві будь-якому процесу перекладу. Згідно з А. Я. Коваленко, «переклад науково-технічної літератури, яка відрізняється науковим стилем і стилем офіційних документів, часто вимагає особливого аналізу тексту, вивчення закономірностей мови науки і техніки» [17: 18].

Переклад науково-технічної літератури займає почесне місце серед інших видів перекладу. Процес перекладу - це своєрідна мовна діяльність, спрямована на найбільш повне відтворення змісту і форми іншомовного тексту іншою мовою. Він складається з трьох етапів:

- 1) сприйняття (читання або слухання) на одній мові;
- 2) розуміння;
- 3) відтворення на іншій мові.

Завдання теорії перекладу полягає у вивченні закономірностей особливостей науково-технічної літератури.

Основною відмінною рисою науково-технічної літератури (далі - спеціального тексту) є те, що він розрахований на фахівця в даній галузі знань. Мова спеціального тексту має свої граматичні, лексичні, фразеологічні особливості та скорочення.

Найтиповішою лексичною ознакою спеціального тексту є його насиченість спеціальними термінами і термінологічними

словосполученнями. Вони виражають поняття, науково оброблені і властиві даній конкретній галузі науки і техніки.

Переклад термінів становить складну задачу. Так, наприклад, в лінгвістичному аспекті терміни, як і інші слова мови, є багатозначними. Вирішальним фактором у виборі правильного значення при перекладі є контекст.

Теоретики і практики в перекладацькій сфері вважають, що навички перекладу текстів пов'язаних з мовою криміналістів вимагає високий рівень вимог до точності перекладу спеціального тексту.

В тексті мови криміналістики неприпустимі неточності, упущення, приблизність при перекладі дат, імен, географічних назв, характеристик особистості, опису зовнішності злочинця або свідка. При перекладі тексту мови криміналістики повинні дотримуватися правила доречності використання лексики різних стилів. Наприклад, в мові криміналістики зустрічається використання слів і словосполучень книжкового реєстра (перешкоджання, відібрання), офіційно-ділового стилю (приховування), розмовного (жебрацтво), а також емоційно-забарвлена лексика (пособник) та ін.

Переклад текстів мови криміналістики здійснюється на стику багатьох наук, таких як: криміналістики, біології, хімії, юриспруденції та лінгвістики, що відображає картину міждисциплінарних зв'язків, властивих сучасній науці. Становлення нової області досліджень розширює традиційні горизонти лінгвістичної науки. Переклад, базуючись на досягненнях класичної лінгвістики, ставить принципово нові питання, які потребують оригінальних рішень для збереження динамічної рівноваги між специфічними тенденціями мови і права, зумовленими сутністю і функціями цих соціальних феноменів.

1.3 Особливості кінодискурсу та функціонування мови криміналістики у ньому

Кінематограф, безсумнівно, зайняв лідируючі позиції за ступенем впливу на аудиторію, відтіснивши літературу. Сучасній людині, пристосованій до швидкого темпу урбаністичного життя, простіше сприйняти півтора-двогодинний аудіовізуальний ряд, ніж витратити зусилля і час на читання книги. Таким чином, передача художньої інформації, яка раніше здійснювалася через друкований текст, все частіше і частіше знаходить кінематографічну форму. Відповідно, твори кіномистецтва стають об'єктом вивчення цілого ряду наук, в тому числі і лінгвістики.

Кінодискурс інтенсивно досліджується психологією, філософією, соціологією, семіотикою, педагогікою, теорією і практикою перекладу. У лінгвістиці складна мова кінофільму розглядається в якості особливого різновиду тексту. У науковій літературі використовуються співвідносні терміни «кінодискурс», «кінотекст», «кіноповість», «кінодіалог». *Кінодискурс* виступає найбільш ємним поняттям в цьому ряду.

До дослідження кінодискурсу звертається чимало вчених, особливо активно він вивчається семіотикою (роботи Ю. М. Лотмана, Ю. Г. Цивьян, Е. Б. Іванової, Ю. В. Сургай, С. С. Зайченко, Я. Лінцбаха, А. Хельмана, У. Еко та ін.). Ю. Г. Цивьян та Ю. М. Лотмана визначають кінотекст «як дискретну послідовність безперервних ділянок тексту» [19: 12]. Відповідно до поглядів Ю. М. Лотмана, фільми є текстами поряд з поемами і симфоніями [20: 34].

Ю. Г. Сорока вважає, що відзначає наднаціональний характер кінодискурсу, його вплив на сучасну людину за допомогою аудіовізуальних засобів, які об'єктивують сприйняття реальності і є формують соціальне знання, незважаючи на створювану віртуальну реальність [28: 19].

Серед робіт, присвячених кінодискурсу з лінгвістичної точки зору, найбільший інтерес представляють дослідження М.А. Єфремової, А.Н. Зарецький, Е.Б. Іванової, І.Н. Лавриненко, С.С. Назмутдінова, Г.Г. Слишкін. Лінгвісти ставлять питання, що стосуються розмежування понять «кінотекст» і «кінодискурс», ролі і особливості підтексту в кінодискурсі [15: 2], класифікації кінодискурсів [27: 44], жанрової типології кінодискурсу (Т. ван Дейк), практичних проблем перекладу кінодискурсу [23: 8], значущості кінотексту як об'єкта лінгвокультурології [27: 46] та ін. С.С. Назмутдінова трактує як об'єкта лінгвістики поняття *кіноповість*: на її думку, це «форма вербально-іконічної поведінки, яка співвідноситься з певною ситуацією, культурою, часом, простором і володіє основними функціями, які властиві мові, <...> в якому здійснюється вплив на кінореципієнта ». С.С. Назмутдінова також зазначає, що «кінодискурс як комунікативна ситуація створюється поліфонічним автором, тобто кіносценаристом, режисером, акторами, редакторами, операторами» [23: 11].

А.Н. Зарецька під кінодискурсом розуміє «зв'язний текст, який є вербальним компонентом фільму, в сукупності з невербальними компонентами – аудіо-візуальним рядом цього фільму і іншими значущими для змістової завершеності фільму екстралінгвістичними факторами». При цьому А. Н. Зарецька розмежовує поняття «кіносценарій» і «кінодискурс». [15: 4]

Г.Г. Слишкін і М.О. Єфремова присвятили своє дослідження аналізу кінотексту. Згідно їх точки зору, кінотекстом виступає «поставний фільм або, за наївною класифікацією, художній фільм, за винятком тих випадків, коли особливо обумовлено, що мова йде про будь-який вид кінотексту. Кінотекст складається з рухливих образів та статичної мови, мови усної або письмової, шумів, музики, які були особливим чином організовані і знаходяться в нерозривній єдності» [27: 50].

М.А. Самкова також пропонує розрізняти кінотекст, кінофільм і кінодискурс. Кінофільм дослідник розглядає як родове поняття по відношенню до кінотексту, при цьому «кінотекст зосереджується на мові і розглядає елементи мови: інтонацію, паузи та інші як другорядні»[26: 67].

Таким чином, очевидним та незаперечним фактом є зростаючий інтерес лінгвістів до вивчення кінодискурсу в зв'язку з величезним впливом кінематографа на особливості сприйняття світу сучасною людиною. Кінодискурс є поліпарадигматичний об'єкт для вивчення, і для систематичного його опису потрібні дані ряду наук. Перспективним є вивчення кінодискурсу з точки зору зображуваних в ньому концептуальних систем як складових індивідуальних та групових картин світу.

Одним з видів кінодискурсу є дискурс телесеріалів, які зараз набули неймовірної популярності через загальне підвищення рівню якості, і через що ілюстративний матеріал, в даній роботі, буде на основі серіалу «Криміналісти: мислити як злочинець». На зараз серіал це соціально-когнітивний та соціально-регулятивний механізм, безпосередньо спрямований як на соціальне самопізнання, так і на соціальне конструювання, а також на моделювання суспільної свідомості (рефлексія загальних суспільних настроїв та дійсності) і громадської думки (оціночного судження щодо соціальної дійсності і діяльності) за допомогою виробництва, тиражування і регулярної доставки широкому загалу соціально значущих смислів і оцінок за допомогою різножанрових кінематографічних робіт.

Онтологічна сутність серіалу формується на перетині кількох явищ. Ключовими і обов'язковими в серіалі є наступні складові: театральнo-драматургічна, кінематографічна, комунікативна (медійна) та економічна. Кожна з перерахованих сфер так чи інакше позначається на структурній, змістовній, функціональній, прагматичній та технологічній сторонах телесеріалу.

Мова телесеріалу - це власне сполучення комунікації, результуючий рівень всього серіального дискурсу, текстова складова, в якій знаходять втілення всі глибинні шари (коди). Мовний рівень серіалу не тотожний естетичному коду. Естетичний код в серіалі обслуговує прагматику і з'являється у міру його затребуваності (при наявності у глядача естетичних потреб). Актуальність естетичного коду пов'язана з сучасною тенденцією: подібно до того, як мистецтво інкорпорується в комерційні проекти, серіал інкорпорується в мистецтво. Естетичний дискурс в тексті серіалу функціональний, забезпечує зростання популярності того чи іншого серіалу, обумовлює фактор глядацької прихильності.

В серіалі реалізується кілька чітко артикульованих послань:

- 1) явне - перша семіотична система (змодельована історія, її зміст);
- 2) неявне - друга семіотична система (система соціальних конструктів, цінностей, ідеологій, яка репрезентується за допомогою першого - явного послання);
- 3) замасковане, що є метою комунікації - спонукання, що міститься в повідомленні серіалу і спрямоване на управління поведінкою глядача («я хочу, щоб ти був біля телевізора кожен раз, коли я показую серіал»).

Для реалізації мети повідомлення, а також для здійснення будь-яких глибинних рівнів телесеріалу комунікатором використовується сукупність засобів: повсякденність, потоковість, подієва структура (нарратив) телесеріалу, серійність, персонаж. Успішність серіалу тісно пов'язана з реалізацією його специфічного («серіального») потенціалу на різних рівнях організації. Серіал продукує ментальну модель, здатну викликати цікавість, інтерес та інші явища, що сприяють заохоченню глядача в парадигму серіалу, утримання глядача. Щоб з'ясувати, як реалізується серіальний потенціал, як працюють зазначені фактори, варто виконати аналіз серіалу «Криміналісти: мислити як злочинець» на нарративному рівні.

Наративна структура серіалу «Криміналісти: мислити як злочинець». Мікронаративний рівень. Серіал «Криміналісти: мислити як злочинець» за структурним і жанровими ознаками відноситься до числа мікронарацій: поділ цілого дискурсу на частини (серії) відбувається на основі самостійних історій, сюжетів, які буде розкрито в рамках кожної окремої серії. Серійний сюжет розвивається відповідно до жанрових особливостей детектива.

Детективний наратив отримав широке висвітлення в сучасних гуманітарних дослідженнях (літературознавство, лінгвістика, теорія кіно та ін.: А.З. Вулис, Р. Мессак, Я.К. Маркулана, Дж. Скегз, Ц. Тодорова). Ключова жанротвірна властивість детектива - особливий тип побудови сюжету: розслідування складної, запутаної таємниці, пов'язаної зі злочином, який закінчується викриттям і покаранням злочинця. В основі детективного тексту лежить константна послідовність подій: скоюється злочин, проводиться його розслідування, і, нарешті, злочинця виявляють і карають відповідно до існуючих в даному суспільстві законів.

У серіалі «Криміналісти: мислити як злочинець» традиційна детективна схема реалізується в нестандартному тематичному просторі: команда кращих слідчих ФБР, здатних зрозуміти і проаналізувати хід думок найхитріших злочинців, передбачити їх подальші вчинки і тим самим запобігти жахливим злочинам. Нестандартність даного серіалу полягає в тому, що сюжет телесеріалу не запозичує детективну конвенцію, класичну детективну сюжетну формулу. Наприклад, головних персонажів сім, а не двоє (детектив та напарник), і кожен з героїв несе власну функцію: сила, розум, комунікація, лідерство, технічна підтримка. Звичайно, в серіалі є алюзії на рівні детективних хронотопів, таких як Шерлок Холмс та лейтенант Коломбо: Спенсер Рід-Холмс (феноменальна пам'ять та ерудиція), Девід Россі-Коломбо (досвід, прості манери та відсутність брутальності, властивої «класичним» детективам).

Серіал складається з окремих творів, кожне з яких містить власну історію. Мікронарація будується в руслі традиційного конвенційного кіно. Дискурс кожної з серій розвивається відповідно до формули: передісторія → колізія (злочин) → пошук злочинця (пошук речових доказів) → труднощі і перешкоди на шляху правильного рішення (пошук мотивів, причин, ретроспективний погляд на минуле жертви чи злочинця) → кульмінація (небезпека, ймовірність смерті як жертви злочинця, так і самих агентів) → логічне, або зовсім несподіване виявлення «ключа» → щасливий фінал (справедлива розв'язка чи неоднозначне завершення справи).

Передісторія містить розповідь про події, що передували виявленню жертви чи складу злочину. Основне протиріччя, що лежить в основі розвитку аналізованого нарративу, розкривається в момент виявлення загальної картини злочину. Основна колізія: протягом серії команда слідчих ФБР роблять спроби визначити хто може бути спроможний на подібне дійство; спроба встановити мотиви, якими керувався злочинець, можливі «тригери», і звичайно психологічний портрет вбивці, що в свою чергу і формує основні перипетії сюжету. Як правило, протягом серії, у міру розвитку розслідування, підозрюваним є то одна, то інша людина, кожного з якого допитують, але в результаті виявляється, що в них є алібі або не має доказів проти них. Формується напруга, сюжетно, як правило, виражене неможливістю довести вину певного підозрюваного або просто передбачити наступний злочин. У кульмінаційній ситуації напруги відбувається несподіване, інсайтове (випадкове, нав'язане іншими історіями та обставинами) виявлення «ключа» до розгадки злочину. В кінці серії все встає на свої місця і вимальовується повна картина злочину.

Основне протиріччя, що лежить в основі нарративної динаміки – відсутність інформації про минуле жертви та злочинця і про обставини, що передували вбивству (наприклад, любовний роман на стороні, вживання

алкоголю або наркотиків, трагічні обставини, тяжке дитинство, сирітство, насилля тощо). Кожна історія розвивається навколо певного невідомого мотиву, пошук якого веде до розв'язки – справедливої кари.

Причому під впливом жанрових конвенцій детективу відбувається формування оповідної матриці: «сталося щось дивне - необхідно визначити, що сталося (спосіб вбивства) – злочинець покараний». Контамінація психологічної та детективної структури формує специфічний жанр розслідування.

Макронаративний рівень серіалу. Загальна оповідальна канва серіалу (макрорівень) будується на сукупності синтаксичних констант, які забезпечують єдність і зв'язність дискурсу, з одного боку, і на змінних - з другого. Розвиток макронаратива відрізняється від стандартних сюжетних ходів. Загальна сюжетна канва, пов'язана зі взаємовідносинами героїв, подіями з їх особистого життя, є основою для реалізації серійних сюжетів. У прагматичному руслі дана канва забезпечує довготривалість серіалу і можливість його постійно варіювати, множити, розробляти сценарій нових сезонів і серій.

Макронаратив серіалу «Криміналісти: мислити як злочинець» непередбачуваний. Події, що відбуваються на загальному оповідальному рівні, непередбачувані і несподівані, формуються відповідно до концепції нового сезону. Наприклад, майже в кожному сезоні з'являються нові персонажі, хтось помирає, хтось просто закохується в колегу. Стійка подієва канва розвивається в рамках епізодів. Макронаратив являє собою сукупність констант, що забезпечують внутрішню єдність серіалу. Кодифікована константна система представлена наступними компонентами: персонажі, функції, тема, домінанта мікронарацій. Розвиток макронаратива відбувається за рахунок динаміки всередині системи: трансформація функції персонажів, зміна складу, зміна відносин між персонажами. Оповідальна лінія не має

початкової заданості і цілісності (це серіал відкритого типу). Зміни відбуваються в кожному новому сезоні, для створення нових умов і розвитку серійних наративів. Макронаратив служить відкритою системою, потенціалом для варіювання, продукування, породження нових систем. Макронаратив дозволяє створювати протиріччя (дисгармонію), які потребують вирішення, продовжуючи тим самим життя серіалу, оновлюючи стандартну сюжетну схему.

Трансформації початкових констант і станів відбуваються не на основі передбачуваних інтенцій і лакун, але утворюються несподівано, в процесі створення серіалу. Логіка розвитку макронаративного рівня не тільки і не стільки визначається внутрішньої оповідної структурою, скільки обумовлена зовнішніми, прагматичними цілями і установками.

Популярність аналізованого серіалу в усьому світі, має одну значущу причину: серіал як медійний продукт тісно вписаний в культурний контекст, сповнений алюзій і цитат, він інтертекстуальний. У фільмі часто цитуються популярні книги, фільми та телесеріали.

Висновки до розділу 1

Мова криміналістики є унікальним прикладом мови-симбіозу, яка увібрала в себе терміносистеми низки технічних, юридичних, хімічних, медичних та природних наук. А отже переклад мови цієї царини науки потребує від перекладача різнобічних фонових знань з багатьох сфер життя: від побуту до судочинства. Подібна багатогранність мови криміналістики відображає картину міждисциплінарних зв'язків, властивих сучасній науці. Становлення нової області досліджень розширює традиційні горизонти лінгвістичної науки.

Окремою проблематикою перекладу терміносистеми будь-якої науки є точність, через яку залежить влучність висловлювання, а отже і точність

думки яку мають донести. Мова науки не має містити в собі імпліцитної інформації, задля швидкого розуміння та реагування учасників комунікаційної ситуації. Особливо важливо це враховувати кюи мова йде про мову криміналістики, в якій, швидкість реагування може вплинути на чиєсь життя.

Але в той же час, в даній роботі, чітка мова криміналістики-науки стикається особливістю ілюстративного матеріалу даної роботи, а саме з кінодискурсом, який має влану специфіку. Варто пам'ятати щосова кіно та серіалів націлена на певну аудиторію «ненауковців» і які бажають розваги, тож перед перекладачем постає два контрверсійних завдання: перекласти чітко і при цьому художньо, з театральністю властивою дискурсу серіалів.

В серіалі реалізується кілька чітко артикульованих послань: явне (історія), неявне (ідеалогія, цінності) та замасковане (спонукання до перегляду) – це і є головні завдання перекладу теледискурсу.

РОЗДІЛ 2

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ТЕРМІНІВ КРИМІНАЛІСТИКИ У СЕРІАЛІ *CRIMINAL MINDS*

2.1 Вторинна номінація як засіб формування англійськомовних термінів мови криміналістики

Подвійна мовна основа кримінальної лексики породжує складні семантичні відношення всередині термінологічного поля юриспруденції. Наявність у ньому слів, утворених природнім шляхом, значної кількості запозичених термінів, а також слів, які виникли давно, потребує особливого підходу до вивчення семантики спеціальної лексики.

Утворюючи новий термін, фахівці нерідко вибирають найбільш яскраву ознаку об'єкта, який підлягає найменуванню і роблять його основним, опорним у спеціальній номінації. Мотивування такого терміна залишається прозорим, навіть якщо він зазнає деяких семантичних і системних перетворень, наприклад, *evil-doer* – ‘злочинець’, *fact-finder* – ‘слідчий’, *serial killer* – ‘серійний вбивця’ (явне, очевидне, неприховане мотивування) :

- (1) *We've got a team here, but we're pretty sure it was our evil-doer* (СМ6: 00:27:44–00:27:49);
- (2) *Bullet points on the missing woman from our best fact-finder* (СМ3: 00:07:34–00:07:38);
- (3) *Serial killers are kings of manipulation* (СМ3: 00:16:23–00:16:24).

Очевидним є те, що мотивування термінів-міток (наприклад: *crime* – злочин) часто буває затемненим, а мотивування терміна-опису (наприклад: *grave crime* – ‘тяжкий злочин’, *domestic crime* – ‘побутовий злочин’, *personal crime* – ‘злочин проти особи’, *aggravating circumstances* – обставини, які

обтяжують покарання). є доступним і відкритим.

- (4) *The Butcher was a sexual sadist that killed 20 women in the same area of Virginia from 1984 to 1993, – then what are we talking about, if it's a grave crime* (CM2: 00:12:55–00:13:04);
- (5) *I saw her arms with bruises – a domestic crime case* (CM14: 00:31:45–00:31:47);
- (6) *Do you understand that rape is the very personal crime, it wasn't consensual, you can't just put your dirty hands around one's neck and do not answer for it* (CM8: 00:40:34–00:40:41);
- (7) *The aggravating circumstances are those, that he's a cop-killer* (CM1: 00:15:18–00:15:21).

При вивченні термінологічної системи необхідно розрізняти факт утворення терміна (термінотворчість) і факт його функціонування (терміновживання). У процесі багаторазового використання початкові терміни-описи перетворюються в терміни-мітки за рахунок “втрати” визначальних елементів і за рахунок системних перетворень.

Виникнення терміна в результаті вторинної номінації відбувається за рахунок метафоризації та метонімізації. У термінологічних словосполученнях відбувається актуалізація значення, оскільки термінологічне словосполучення внаслідок глобальності його номінації слід розглядати як певного роду контекст.

Термінологічна номінація, під якою розуміємо процес найменування спеціальних понять права і правознавства – це цілеспрямований творчий процес, зумовлений взаємодією зовнішніх та внутрішніх мовних факторів. Як правило, розрізняють два основних види вторинної номінації: метафору та метонімію.

2.1.1 Метафора як засіб відображення мови

криміналістики. Під терміном-метафорою ми маємо на увазі загальноновживане слово (або словосполучення), що приймається в спеціальному значенні і виступає як найменування професійного поняття, що входить в системні відносини з термінами даної галузі знання, що використовується в професійній комунікації [39: URL]. Дослідження складу термінології мови криміналістики сучасної англійської мови, яка саме і використовується в серіалі, лексику якого ми і досліджуємо, виявляє значну кількість термінів, які збігаються за

формою із загальноновживаними словами, наприклад: *harbor* – ‘сховок’:

- (8) *His harbor was a private torture chamber* (CM2: 00:41:37–00:41:40).

Звичайно ж, превалюючою часткою лексики мови криміналістики складає мова кримінального права, тож буде доцільним розглянути надалі декілька можливих класифікацій термінів саме цього виду права. Деяка подібність між значеннями юридичних термінів і загальноновживаних слів базується на подібності реальних предметів і явищ дійсності, адже світ пізнається шляхом порівняння, зіставлення тих предметів, які оточують людину в її повсякденному житті.

Процес метафоризації – це вміння пізнавати одні предмети через інші, а нові явища – через порівняння з уже відомими. Термін в процесі мисленнєвого абстрагування, як і будь-яке інше слово узагальнює об’єкт. Процес метафоризації – не просто розвиток переносних значень, що базуються на подібності предметів, це також формування абстрактних понять.

Говорячи про метафоризацію, слід зауважити, що метафоричний характер відносин між звичайними словами та термінами права призводить до подібності реалій, яка зрештою переходить у подібність значень. Так, наприклад, слово *sentence* – ‘вирок’ відоме у щоденному вживанні, як

‘речення’, проте, при вживанні цього слова як кримінально-правового терміна виникає асоціативне значення саме зі словом *вирок*. Іншим прикладом є слово *pardon* ‘звільнення від покарання’, яке у загальному вжитку відоме, як ‘вибачення’, а в кримінальній термінології як ‘помилування, звільнення від покарання’:

- (9) *His sentence won't get back all those lives that he's taken* (CM2: 00:37:43–00:37:47);
- (10) *Last time his defense get him a pardon from jury, but now he won't avoid a punishment he deserves* (CM8: 00:38:04–00:38:09).

Вивчення англійської термінології кримінального права дозволило встановити, що об'єктивна подібність між предметами, яка стає основою метафоризації загальноновживаного слова, що стає терміном права, найчастіше визначається такими властивостями:

1) функціональна подібність: *guillotine* – ‘зірвати допит’ (від *guillotine* – пристрій, який використовувався у Франції для покарання злочинців шляхом відрубання голови).

2) подібність ознак: *blood* – ‘позбавлення життя, прикінчити’ (від *blood* – ‘кров’), *front* – ‘(легальне) прикриття для злочинної діяльності’ (від *front* – ‘лицьовий’) *accessory* – ‘співучасник’ (від *accessory* – ‘аксесуар’, додаткова деталь):

- (11) *This lawyer guillotined our interrogation at the very moment he walked in to the station* (CM8: 00:32:58–00:33:02);
- (12) *Owen blooded our victim just like a stray dog* (CM17: 00:19:18–00:19:21);
- (13) *His perfect family life was just a front for what he was doing in his garage* (CM2: 00:37:47–00:37:50);
- (14) *Nobody would suspect him as a father's accessory – inherited sexual deviation is quite unusual* (CM2: 00:40:21–00:40:25).

3) за подібністю назви місця: *harbour* – ‘переховування’ (від *harbor* – ‘гавань’); *resort* – ‘злодійське кубло’ (від *resort* – ‘курорт’):

- (15) *Their resort – cabin in the woods* (СМ2: 00:39:59–00:40:02).

Наведені вище приклади метафоризації свідчать про те, що в процесі терміноутворення використовувалися слова, які позначали найбільш відомі поняття та предмети з найближчого оточення людини. Асоціація, покладена в основу таких назв, нагадувала служителям закону деякі ознаки добре знайомих їм речей. Основне значення слова рідко використовувалось і з часом метафоричне значення ставало домінуючим в утворенні юридично-кримінальної термінології. Результати пізнавальної діяльності людини закріплюються в метафоричних значеннях, які розвиваються у словах з конкретною предметною співвіднесеністю. Так з’являється метафоричний спосіб утворення термінів.

У досліджуваному корпусі одиниць актуалізовані в акті метафоричного терміноутворення ознаки в межах терміносистеми кримінального права розподілились таким чином: *функціональна подібність* – 13%; *подібність за ознакою* – 19%; *подібність за назвою місця* – 13%, – з усього корпусу метафоричних термінів (13 одиниць).

Термінологічна метафора збагачує лексикон спеціаліста, зокрема, у галузі кримінального права, формує його комунікативну і професійну компетенцію, не лише змінюючи тезаурусний рівень, але й активно впливаючи на мотиваційний, або прагматичний, рівень мовної особистості.

2.1.2 Метонімія як засіб вербалізації знань кримінального права.

Метонімічний перенос значення виникає в тому випадку, коли між значеннями виникає явище суміжності. При метонімії лише сусідні ланки подібного ланцюга переносу назви підлягають поясненню, зв’язок наступних ланок йде від одного до іншого послідовно й опосередковано, що значно відрізняє метонімію від метафори.

У англійській термінології кримінального права метонімічний перенос здійснюється на основі зв'язку між:

1) **процесом і результатом:** *capture* – ‘захоплення’ і ‘каперство’, *life* – ‘життя’ і ‘пожиттєве тюремне ув'язнення’, *crime* – ‘злочин’ і ‘карати за порушення права’:

- (16) *Going after a high-risk target like a Police Detective and then all of a sudden capture of a child is fairly unheard of* (CM1: 00:12:45–00:13:01);
- (17) *Push him more, mention a life* (CM6: 00:39:28–00:39:30).
- (18) *It wasn't his only crime, Lewis was a juvenile delinquent* (CM4: 00:36:54–00:36:57);
- (19) *Robert was crimed for his deed. It's even worse than a life sentence* (CM12: 00:48:34–00:48:37).

2) **результатом і процесом:** *forfeiture* – ‘втрата, позбавлення майна’ і ‘конфіскація’:

- (20) *Have you ever heard about forfeiture? This is a beautiful house* (CM18: 00:27:45–00:27:49).

3) **процесом і особою:** *bag-steal* – ‘викрадення сумки’ і ‘зłodій, який спеціалізується на викраденні сумок’:

- (21) *It is started with a bag-steal, then haunting, and now sexual abuse* (CM8: 00:18:17–00:18:21);
- (22) *Usually, our unsubs, in their teens, are bag-steals or piromaniac* (K7: 00:33:48–00:33:52).

4) **процесом і документом:** *subpoena* – ‘повістка до суду’ та ‘викликати повісткою до суду’:

- (23) *How he would receive a subpoena, nobody knows his location*(CM9: 00:27:34–00:27:36)?

Процес метонімізації також прослідковується в наступних групах слів:

дія – суб’єкт дії: *defense* – ‘захист, оборона’ і ‘захист на суді відповідача, підсудного’:

(24) *Wife insists that her actions were only defence, but it’s too well-thought*

(CM14: 00:35:23–00:35:26);

(25) *Defence will take advantage of his impeccable family life* (CM14: 00:37:54–00:37:57).

1) **дія – об’єкт дії:** *smuggling* – ‘перевезення контрабандним шляхом’ і ‘контрабандні товари’:

(26) *Earlier he had a term for smuggling* (CM12: 00:34:56–00:34:59);

(27) *Guns in the RV – are all smuggling, we can’t track it* (CM1: 00:24:27–00:24:30).

2) **дія – другий об’єкт дії:** *bill* – ‘клопотання, петиція, позов’ (1 об’єкт) – ‘судовий наказ’ (2 об’єкт):

- (28) *He threatened them with a bill* (CM13: 00:18:43–00:18:45);

- (29) *I called the prosecutor – we have a bill* (CM6: 00:35:26–00:35:29).

3) **дія – інструмент дії:** *acquittal* – ‘визнання невинним, звільнення від відповідальності’ і ‘виправдальний вердикт, судові рішення про виправдання’:

- (30) *I have an acquittal, I’m untouchable* (CM5: 00:16:18–00:16:21)?

- (31) *The jury got him an acquittal, how could it happen* (CM13: 00:32:34–00:32:37)?

4) **дія – місце дії:** *imprisonment* – ‘позбавлення волі’ і ‘тюремне ув’язнення, в’язниця’:

- (32) *Do you see how your life imprisonment is looming on the horizon* (CM7: 00:37:56–00:37:59)?

- (33) *They’ve met during the imprisonment* (CM16: 00:35:22–00:35:24).

5) **дія – час дії:** *trial* – ‘судовий процес’ і ‘слухання справи судом першої інстанції’:

- (34) *The trial will be in his hometown, that's, our only chance to catch our copycat* (CM17: 00:31:04–00:31:07);
- (35) *We'll let him go, unless we get this evidence for the next trial* (CM14: 00:34:33–00:34:37).

б) **загальне – часткове:** *police* – ‘поліція’ і ‘поліцейські’

- (36) *He must have heard the police coming, and sneaked through the window: here's a footprint* (CM6: 00:09:23–00:09:26);
- (37) *Police says they've checked the house right after the call: there was only this toy* (CM11: 00:08:36–00:08:39).

Серед кримінальних термінів можна виділити також метонімізацію дієслів, наприклад: *to bring* ‘привозити, доставити; приводити в дію’ і ‘порушувати справу; пред’являти позов’:

(38) *He brought her body to the woods later, about three days after her death* (CM4: 00:11:09–00:11:12);

(39) *Willy, we bring a case against you for cruelty to animals* (CM13: 00:31:41–00:31:44).

Проведений аналіз дозволив виявити в досліджуваній терміносистемі корпус термінів, утворених на основі метонімічного переносу кількістю 22 одиниць, що становить (22%) усіх термінів кримінального права. Як засвідчує матеріал термінології кримінального права, метонімічні транспозиції можуть відбуватись у таких напрямках: *процес – результат* (20%); *результат – процес* (8%); *процес – особа* (12%); *процес – документ* (8%); *дія – суб’єкт дії* (8%); *дія – об’єкт дії* (12%); *дія – другий об’єкт дії* (4%); *дія – інструмент дії* (4%); *дія – місце дії* (4%); *дія – час дії* (4%); *загальне – часткове* (8%).

Метонімічний перенос сприяє розвитку лексичних засобів мови, водночас, він є постійним джерелом омонімії. Виділення моделей термінологічної номінації має важливе значення для систематизації,

стандартизації та уніфікації термінологічної лексики.

2.2 Лексико-семантичні відношення в англійській термінології мови криміналістики

Сучасна англійська термінологія кримінального права – це відносно стабільна і закріплена традицією лексико-семантична система, що перебуває у стані безперервного руху і вдосконалення. Розвиток термінології зумовлений факторами суспільно-політичного, фахового та мовного характеру. У системній організації термінів кримінального права на лексико-семантичних засадах визначальними є семантико-парадигматичні відношення полісемії, омонімії, антонімії та синонімії. Це пояснюється тим, що терміни не існують у мові ізольовано, а перебувають у певних відношеннях між собою та із словами загальнолітературної мови. Тим паче подібний процес відбувається під час повного занурення у кримінальне середовище під час роботи над справою, де професійне стикається з особистим.

2.2.1 Проблема синонімії в терміносистемі кримінального права.

Оскільки термін – це слово в особливій функції, то йому властиві ті самі лінгвістичні риси, що й будь-якому іншому слову загальноповсякденної мови, і відповідно, синонімія. Синоніми у термінології – це терміни, що належать до одного й того ж денотата, але мають відмінності у понятійному плані, а також відрізняються семантикою словотворчих елементів, етимологією, ступенем сучасності та особливостями функціонування, наприклад: відповідач – *defendant, defensor, libelee, litigator, respondent*.

Синонімічні ряди є мікросистемами, що втілюють принцип інваріантності і мають ієрархічну структуру, яка визначається наявністю подібності/відмінності між членами ряду: наприклад, крадіжка – *larceny*,

stealing, theft, burglary, carjacking, pickpocketing, pilferage. Внаслідок вираження різних ознак номінації, таких як *крадіжка з проникненням у приміщення (burglary)*, предмет, який вкрадено (*carjacking*), вид крадіжки (*pickpocketing*), утворюється синонімічний ряд, метою якого є відобразити злочин крадіжки з різних точок зору, зосередити увагу на його характеристиках як протизаконного діяння:

- (40) *A month ago they called to police with a burglary, but the only thing that was missed it's Mrs's Pilmore lingerie (CM17: 00:13:51–00:13:55);*
- (41) *Carl was accused in carjacking, but that's quite usual for boys from his ward (CM13: 00:33:22–00:33:25);*
- (42) *He made her pickpocket everywhere they parked their RV, she was under total control of this psycho (CM1: 00:39:17–00:39:20).*

При дослідженні синонімії термінів важливо враховувати різноманіття семантики термінів, а також їх структурну тотожність. Говорячи про тотожність та різноманіття семантики кримінально-правових термінів, розрізняють абсолютні, або повні синоніми та відносні, або часткові синоніми.

Абсолютні синоніми характеризуються семним складом, який повністю збігається, що є відображенням ідентичних семантичних ознак. Абсолютні синоніми є результатом поєднання запозичень, калькувань і термінів, створених на основі рідної мови: *crime – offence* ‘злочин’; *defamation – slander* ‘наклеп’; *arrest – detention* ‘арешт’:

- (43) *His previous crimes remained unsolved; he must pay (CM7: 00:28:56–00:28:59);*
- (44) *Dewey committed these offences without any remorse, and it proofs our previous profile (CM9: 00:39:58–00:40:02);*
- (45) *You're accusing my client of defamation, you should think twice before (CM6: 00:27:44–00:27:47);*
- (46) *Things you could heard from my neighbors are sheer slander, those*

housewives has nothing to do except gossiping (CM11: 00:14:33–00:14:38);

- (47) *His first arrest was for arson* (CM19: 00:31:25–00:31:27);
- (48) *How are you going to excuse his detention after 48 hours* (CM7: 00:32:45–00:32:48)?

До *відносних синонімів* відносяться терміни, в значеннях яких існує тотожність окремих лексико-семантичних значень, а також це терміни, які мають одне і те саме ядро значення, але різні периферійні компоненти, наприклад термін *lawyer* – ‘адвокат’ і його синоніми *barrister* – «вище звання адвоката»; *solicitor* – «адвокат, який самостійно веде справи», та *attorney* – «в країнах англосаксонського права представник особи, який виступає від її імені за межами суду». До відносних (часткових) синонімів також відносяться юридичні терміни, які мають одне і те саме ядро значення, але різні периферійні компоненти: *suitor* (person bringing a lawsuit).

- (49) *I won't talk to you until the lawyer come* (CM5: 00:34:45–00:34:47);
- (50) *Lenny's father is a barrister, he always feels untouchable* (CM9: 00:37:20–00:37:23);
- (51) *Who would think that the member of a board and the first solicitor of the city could be a serial killer* (CM17: 00:33:46–00:33:49);
- (52) *He was an attorney of her father: it was life-long addiction* (CM12: 00:43:24–00:43:27);
- (53) *He already called his suitor who obviously recommended him to be law-key, if he wants to save the face of his family company; so I don't think we'd catch Riley red-handed* (CM19: 00:33:17–00:33:23).

Дослідження виявило, що джерелом синонімії для англійської термінології кримінального права можуть слугувати евфемізми. Деякі терміни, що позначають особливо тяжкі злочини, як, наприклад, *death penalty* були замінені евфемізмами з метою згладжування неприємного ефекту, наприклад, словосполучення *capital punishment*. Цей синонім-евфемізм виник

завдяки чітко вираженій моральній детермінанті – відчуття страху перед смертю. Звичай уникати безпосереднього нагадування смерті сягає часів давніх індоєвропейців.

- (54) *Leny, you can play a dumb, but better make clean your breast, because the alternative is a death penalty* (CM9: 00:40:01–00:40:05);
- (55) *I know, what you think, but for such psycho, as him, their own heads are their jail, and capital punishment is a relief for them* (CM2: 00:33:45–00:33:49).

У синонімічному ланцюгу *rape – carnal knowledge – carnal abuse – ravishment* терміни *ravishment*, *carnal knowledge* і *carnal abuse* є евфемізмами. Поява більш нейтральних варіантів терміна *rape* пояснюється існуванням в англomовному суспільстві табу на згадку речей “низької природи”, а також явищ з негативною оцінкою, яким є поняття згвалтування.

- (56) *Cases of carnal knowledge in this place is so law, not of human decency, the reason is reputation* (CM5: 00:21:00–00:21:04);
- (57) *Seth, ask your lawyer to explain you what does carnal abuse of an underaged mean in terms of jail* (CM18: 00:39:13–00:39:16);
- (58) *She didn't reported a ravishment, because she got pregnant and didn't know who's this child was* (CM13: 00:21:31–00:21:34);
- (59) *He was raped by his father's friend when he was 5; that's how it started* (CM14: 00:41:05–00:41:08).

Процес термінотворення дуже складний, оскільки потребує ретельного відбору того терміну, який найкраще відповідає значенню поняття. Синоніми можуть відрізнятися не лише змістовими, стилістичними ознаками, синтаксичною сполучуваністю, внутрішньою формою, але й способом позначення. В структурному плані усі синоніми англійської термінології кримінального права можна віднести до таких типів:

1. Синтаксичні (складені) синоніми, структурна відмінність між якими полягає в тому, що одне і те саме правове поняття виражається різними складеними термінами, тобто терміносполученнями, наприклад: *reckless injury* – *careless injury* – ‘поранення з необережності’;

- (60) *She told the doctor that those burns were just reckless injury* (CM16: 00:28:45–00:28:48);
- (61) *Those cuts on thighs were reported as a careless injury* (CM19: 00:17:22–00:17:24).

2. Однокореневі синоніми: *executioner* – *executor* ‘кат’; *lawless* – *unlawful* ‘неправомірний’:

- (62) *Did you think that you were a kind of executioner beheading those girls* (CM20: 00:38:44–00:38:47)?
- (63) *Bryce, when it will be just you and the executor, finally, you will feel all the range of emotions that your victims came through* (CM15: 00:43:52–00:43:56);
- (64) *Your actions on this boat were unlawful, we can arrest you only for this* (CM11: 00:41:32–00:41:35);
- (65) *We found him for the lawless parking of his track* (CM21: 00:35:17–00:35:19).

3. Прості/складені синоніми, структурна відмінність між якими полягає в тому, що один синонім представлений простим за структурою юридичним терміном, а інший – складеним, тобто терміносполученням: *to jail* – *to send to prison* ‘ув’язнювати’, *crime* – *criminal offence* ‘злочин’:

- (66) *He was jailed 20 years ago, who could think that he is a peril* (CM13: 00:32:11–00:32:13);
- (67) *Harry, in this state we can send only to prison, but you corrupted minors, so have fun there* (CM21: 44:34:22–44:34:38);

- (68) *Did you realize that committing a crime is about crossing this line between human and a monster* (CM20: 00:41:45–00:41:48)?
- (69) *For criminal offence of this kind, not even the best lawyer in the whole state will save you from capital, the jury won't let you live* (CM4: 00:39:08–00:39:12).

У синонімічний ряд можуть входити слова власне англійської мови і слова запозичені з різних мов. Особливим різновидом лексичної варіантності, типовим для мови криміналістики, є наявність власне англійського терміна та його латинського прототипа: *modus operandi* – *method of committing the crime* (спосіб скоєння злочину); *alter ego* – *alternative self* (друга особистість в середині людини); *rigor mortis* – *postmortem rigidity* (трупне задубіння).

- (70) *Due to his opus operandi, he knew the victim* (CM15: 00:17:53–00:17:55);
- (71) *The method of committing the crime will help us with a sub profile* (CM7: 00:13:43–00:13:45);
- (72) *He was trying to hide his alternative self from the family, but with prostitutes his inner monster appears immediately* (CM20: 00:34:32–00:34:36);
- (73) *This alfa dog was Matt's alter ego, that his girlfriend haven't met him before the night of first murder* (CM21: 00:36:23–00:36:26);
- (74) *As we can judge from rigor mortis, she was killed 3 days ago* (CM21: 00:11:48–00:11:51);
- (75) *Postmortem rigidity shows that the time of death is between 7 and 10 p.m.* (CM3: 00:07:51–00:07:54).

Відсоткове співвідношення семантичних та структурних типів синонімів у терміносистемі кримінального права англійської мови представлено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

**Відсоткове співвідношення структурно-семантичних типів
синонімів терміносистеми кримінального права англійської мови**

Структурні типи синонімів		
Синтаксичні (складені)	Однокореневі	Прості / складені
<i>reckless injury</i> – <i>careless injury</i> (10%)	<i>executioner</i> – <i>executor</i> ; <i>lawless</i> – <i>unlawful</i> (14%)	<i>crime</i> – <i>criminal offence</i> ; <i>to jail</i> – <i>to send to prison</i> (10%)
Семантичні		
Абсолютні	Відносні	
<i>defamation</i> – <i>slander</i> (14%)	<i>lawyer</i> – <i>barrister</i> – <i>solicitor</i> (14%)	
Синоніми-евфемізми		
<i>death penalty</i> – <i>capital punishment</i> (18%)		
Англійський термін / латинський прототип		
<i>rigor mortis</i> – <i>postmortem rigidity</i> (20%)		

Отже в процесі кримінального термінотворення синонімічні відносини є вагомими, оскільки у мові права існує необхідність в частому застосуванні деяких термінів з одним і тим самим значення. Це в свою чергу може нагромаджувати мову, тому з метою урізноманітнення мови та уникнення повторів використовують саме синонімічні групи слів, що досить доцільно для мови серіалу.

2.2.2 Антонімія як особливий засіб відображення полярності в мові криміналістики. Словниковий склад мови являє собою сукупність лексичних одиниць, які відображають предмети і явища реального світу, а також взаємовідносин цих предметів і явищ. Одним із видів відносин, в яких знаходяться предмети і явища реального світу, є відносини протилежності, які,

зазвичай, називають антонімією.

Антоніми можна розподілити на три різновиди: **контрарні**, **контрадикторні** та **конверсивні**.

Контрарні антоніми називають протилежні, проте рівнозначні ознаки. Контрарні антоніми знаходяться у відношеннях протилежності, а не строгої опозиції. Контрарні терміни – антоніми означають певну тотожність, спільний елемент, на якому базується їх функціональна подібність. Характерною рисою контрарного типу є гра дуальність, яка дає змогу розширити антонімічну пару термінів, елементи якого розрізняються по ступеню прояву тієї чи іншої ознаки: *maximum-security prison* (тюрма з максимальною ізоляцією арештованих) – *medium-security prison* (тюрма з середньою ізоляцією арештованих) – *minimum-security prison* (тюрма з мінімальною ізоляцією арештованих):

- (76) *He knew that the only way to escape from the maximum-security prison is to get really ill and to be departed for the surgery* (CM13: 00:12:34–00:12:39);
- (77) *I had to call the prosecutor to get a permission, it's a medium-security prison, you know, that it takes some time* (CM21: 00:26:05–00:26:10);
- (78) *You should understand that this is a minimum-security prison, they could have visitors every weekend, and there is no surveillance except one guard, what can I do, these people in most cases frauds and book-makers* (CM14: 00:15:32–00:15:38).

До другого типу відносяться **контрадикторні** антоніми, в яких перший член опозиції передбачає наявність іншого: *murderer* (вбивця) – *victim* (жертва); *unintentional killing* (ненавмисне вбивство) – *suicide* (самовбивство). Контрадикторні терміни – антоніми представлені парами, члени яких взаємодоповнюють та взаємовиключають один одного. Особливо виразно антонімія представлена в назвах осіб, які беруть участь у судовому розгляді:

prosecutor (обвинувач) – *defender* (захисник); *criminal* (злочинець) – *judge* (суддя):

- (79) *Victim knew our murderer, she opened him door very late* (CM16: 00:07:54–00:07:57);
- (80) *His defender wants to show it as an unintentional killing, but I know the prosecutor, she is always very meticulous with evidences, so we still have hope* (CM9: 00:36:02–00:36:06);
- (81) *My daughter couldn't commit a suicide, she was so full of life, it's a murder* (CM17: 00:14:43–00:14:47).

Третій тип антонімів позначає протилежно направлені властивості і називається **конверсивною** антонімією: *to mortgage* (віддавати під заставу власність) – *to dismortgage* (викупити віддану під заставу власність):

- (82) *They hit the rock bottom and had to mortgage their house; his wife thought he become so distant because of money problems* (CM9: 00:28:36–00:28:40);
- (83) *When he dismortgaged parent's house, he made some redecoration in the cellar, for his future plays* (CM18: 00:40:03–00:40:06).

З точки зору структурної класифікації існують такі різновиди антонімів у мові криміналістики:

1) **різнокореневі (лексичні)**, де протилежність виражається різними коренями, наприклад: *corroborated alibi* (підтверджене алібі) – *dubious alibi* (сумнівне алібі):

- (84) *Your alibi, Luke, is dubious, your neighbors heave heard sond of a TV, but what does it prove* (CM22: 00:35:08–00:35:12)?
- (85) *Unfortunately for us, he has a corroborated alibi, he was at the call* (CM19: 00:24:18–00:24:20).

2) **однокореневі**, антонімічність яких передається за допомогою взаємно протилежних за змістом словотвірних засобів, які приєднується до

однієї основи, наприклад: *imprison* (ув'язнювати) – *disimprison* (звільняти від тюремного ув'язнення):

- (86) *He was imprisoned at the time of the third homicide* (CM20: 00:32:06–00:32:09).
- (87) *How much he had to pretend to get disimprisoned, have you checked the doctor* (CM18: 00:27:45–00:27:48)?

3) особливий, непродуктивний різновид антонімії являє собою протилежність значень всередині одного й того самого слова, що з находити зовнішнє відображення лише у контексті, в характері синтаксичних і лексичних зв'язків слова з іншими словами, наприклад: *bail* (брати на поруки) – *bail* (давати на поруки):

- (88) *Jerry was bailed by his aunt, who was a very religious woman* (CM16: 00:29:09–00:29:12);
- (89) *He was bailed to the foster family with 6 kids more, I don't think that helped him* (CM21: 00:19:00–00:19:03).

Терміни-антоніми в мові криміналістики у формальному та змістовому плані представлені в таблиці 2.2:

Таблиця 2.2

Типи термінів-антонімів англійської мови у галузі кримінального права

Антоніми за типом семантичної опозиції		
Контрарні	Контрадиторні	Антоніми-конверсиви
<i>maximum-security prison – medium security prison – minimum-security prison</i> (12%)	<i>unintentional killing – suicide; murderer – victim</i> (46%)	<i>to mortgage – to dismortgage</i> (8%)
Структурні типи антонімів		

Однокореневі	Різнокореневі	Контекстуальні
<i>imprison</i> – <i>disprison</i> (20%)	<i>corroborated alibi</i> – <i>dubious alibi</i> (12%)	<i>bail</i> – <i>bail</i> ; (12%)

Таким чином, серед кримінально-правових термінів спостерігається велика кількість антонімічних груп, що підтверджує той факт, що антонімічні відносини є важливим процесом кримінального термінотворення.

2.2.3 Відношення полісемії в термінології кримінального права. Під полісемією в широкому значенні розуміється здатність терміна мати декілька значень, тобто позначати різні класи предметів, явищ, дій, процесів, ознак і відносин. Саме системність є однією з найважливіших ознак полісемії, яка відрізняє її від омонімії.

Сам процес термінологізації загальноживаних слів мови і детермінологізація термінів є лінгвістичними причинами розвитку багатозначності в термінах. Вирішити проблему вибору того чи іншого значення терміна допомагає контекст. Навіть у термінологічних словосполученнях відбувається актуалізація значення, оскільки термінологічне словосполучення внаслідок глобальності його номінації слід розглядати як певного роду контекст, наприклад, *murder* – 1. вбивство; 2. крута річ; 3. провал; 4. гвалт ; 5. згряя ворон.

У сучасній мові криміналістики існують певні типи слів, які мають два або більше тісно пов'язаних значення, наприклад: **процес і його результат** (*aggravation* – ‘обтяження провини, злочину’ і ‘обтяжуюча обставина’); **дія і особа** (*infanticide* “дітовбивство” і “дітовбивця”; *suicide* “самовбивство” і “самовбивця”).

- (90) *Your desire to keep it law only become an aggravation of your crime* (CM19: 00:33:51–00:33:53);

- (91) *The infanticide would never be quitted by the jury* (CM11: 00:31:09–00:31:11).

Отже, відносини полісемії термінології кримінального права англійської мови базуються на таких найпоширеніших моделях (табл. 2.3):

Таблиця 2.3

Моделі утворення багатозначних термінів англійської мови у галузі кримінального права

Модель	Ілюстрації	%
Процес – його результат	<i>aggravation</i> – “обтяження (провини, злочину)” / “обтяжуюча обставина”	23
Дія – особа	<i>infanticide</i> “дітовбивство”/“дітовбивця”	34

Потрібно зазначити, що саме здатність термінологічних одиниць до багатозначності є основою для розвитку нових мовних якостей терміносистеми, забезпечує тривале існування і безперервне функціонування юридичної підмови, – мови криміналістики, як засобу комунікації.

2.2.4 Явище омонімії в системі термінів кримінального права. В кримінальній термінології існують відносини як полісемії, так і омонімії. Основними джерелами омонімії у спеціальній лексиці є полісемія, коли значення настільки розходяться, що стають омонімами.

Різниця між звичайною багатозначністю слова і омонімією має свою лексикологічну складність. Вона полягає у тому, наскільки багатозначність слова пов’язана спільними семантичними ознаками. Для полісемії зазначена особливість зумовлюється спільністю ознак, тоді як для омонімії – їхньою розбіжністю.

Деякі з термінів в англійській мові криміналістики є омонімічними словам загальноживаної лексики, від яких вони розвинулися або з якими

випадково збіглися за формою: наприклад, *bail 1* – відро, ковш; *bail 2* – зовнішня огорожа дерев'яної фортеці; *bail 3* – застава; *bank 1* – вал, насип, дамба; *bank 2* – банк, резерв; *bank 3* – суд, судове засідання. Ці омоніми є *повними*, оскільки відносяться до однієї частини мови.

Проте зустрічаються і *часткові* омоніми, які відносяться до різних частин мови: *criminal* – кримінальний, *criminal* – злочинець, який здійснив тяжкий злочин; *capital* – столиця, *capital* – такий, що карається смертною карою. *mill* – млин, *mill* – красти, ув'язнити; *jury* – тимчасовий, аварійний, *jury* – суд присяжних.

- (92) *His pal got milled, and he left alone without a leader* (СМ17: 00:28:33–00:28:36).

Якщо лексичні одиниці всередині одного поля звучать однаково, але мають різні значення, то це є крайній випадок омонімії, який межує з полісемією. При цьому в багатьох випадках ці значення виявляються пов'язаними між собою, і відображають причинно-наслідкову залежність або більш загальне (ширше), або більш вузке (часткове) поняття: *crimilization* – 1) криміналізація (оголошення діяння злочинним за законом), 2) втягнення у злочинну діяльність; *exaction* – 1) вимагання, шантаж, 2) податок, збір, 3) виклик до суду. Прикладом внутрішньогалузевої омонімії може слугувати термін *execution*, який в термінології кримінального права має декілька різних значень: “смертна кара”; “введення закону в дію”; “виконання (рішення суду тощо)”.

Слід також зазначити, що один і той самий термін може водночас виступати і терміном внутрішньогалузевої омонімії, і терміном міжгалузевої омонімії. Візьмемо для прикладу термін *remedy*. В юридичній термінології він означає “відшкодування”. У галузі медицини цей термін має значення “лікарський засіб”. Це є приклад міжгалузевої омонімії, оскільки існують абсолютно різні значення в різних галузях.

Але якщо цей самий термін розглянути в межах однієї галузі, виявиться, що окрім значення “відшкодування” у мові криміналістики існує і інша його дефініція, тобто “правовий захист”.

- (93) *He is asking for state remedy, it won't help him* (CM5:00:28:03–00:28:06).

Проведений аналіз дозволив виявити в досліджуваній терміносистемі корпус термінів, які є міжсистемними та внутрішньо системними омонімами, загальною кількістю 10 одиниць що становить (10%) усіх термінів кримінального права.

На основі вищезазначеного можна зробити висновок, що явище полісемії та омонімії є досить поширеним та закономірним. В термінології кримінального права омонімія може бути безпосередньо пов’язана з семантичним розвитком слова або бути результатом звукового збігу різних слів.

2.3 Словотвірні-структурні особливості термінів криміналістики

Правнича термінологія являє собою особливий автономний прошарок лексичного складу загальнолітературної англійської мови. Утворення термінів кримінального права відбувається в англійській мові за тими самими словотвірними і синтаксичними моделями і з використанням тих самих словотвірних засобів, що й утворення загальноновживаних лексичних одиниць, хоча й має свої особливості. При аналізі словотвірних-структурних особливостей правової термінології враховується, що формування її відбувається шляхом деривації, термінологізації загальноновживаної лексики, особливо, запозичень іншомовних слів. Термінотвірними засобами вважаються морфеми, основи слів, словосполучення. У різних терміносистемах використовують різні способи творення: лексико-семантичний, лексико-синтаксичний, морфологічний, морфолого-

синтаксичний. Розглянемо утворення термінів кримінального права шляхом складання основ та за допомогою аббревіації, які є досить продуктивними для термінології досліджуваної галузі.

2.3.1 Основоскладання як словотвірний засіб термінології криміналістики. Практична неможливість передати всі поняття юриспруденції за допомогою термінів з однією основою веде до утворення термінів – складних слів. Однією з причин широкого використання основоскладання є поява складних понять для позначення яких необхідні терміни, що складаються з опорного слова; головне з них виражає поняття певної галузі знань, а залежне позначає яку-небудь ознаку цього поняття. Основоскладанню також сприяє внутрішня структура складних слів, які вже функціонують у мові і по аналогії з якими можуть утворюватися нові складні слова.

У англійській юридичній термінології зустрічаються складні слова, в яких у функції опорного компонента виступають: 1) іменники у постпозиції, а залежні компоненти представлені: 1) іменниками (*copycat*, *pistol-whip*), 2) прикметниками (*short-sentence*), 3) займенниками (*self-defence*), 4) числівниками (*9-millimeter*):

- (94) *She didn't resist, and he still pistol-whipped her until her ribs were crushed* (CM1: 00:26:17–00:26:20);
- (95) *It's probably a copycat* (CM7: 00:12:09–00:12:10);
- (96) *Chris, your friend will get a short-sentence, but your future is not so bright* (CM17: 00:34:55–00:34:58);
- (97) *He claimed it as self-defence* (CM15: 00:13:34–00:13:35);
- (98) *Well, he's got 9-millimeter* (CM19: 00:32:44–00:32:45).

Цікаво прослідкувати за формуванням значення складного терміна, де

залежний компонент виражено одним й тим самим словом. Так, залежний компонент *jail* у складних словах *jail-bird* – ув'язнений, *jail-break* – втеча з тюрми, *jail-breaker* – ув'язнений, який втік із тюрми, привносить різним за значенням опорним компонентам одне й те ж саме значення.

- (99) *Among jail-birds there a lot of rumors of your deeds, are they true* (CM9: 00:33:08–00:33:10)?
- (100) *If you're planning your jail-break, I will disappoint you, there is only one way from here, and you know which* (CM8: 00:21:19–00:21:22);
- (101) *Garcia, we have a jail-breaker, we need your tracking-system* (CM14: 00:27:34–00:27:37).

Основоскладанням можуть утворюватись **найменування суб'єкта дії**, наприклад: *dope-peddler* – торговець наркотиками вроздріб, *life-termer* – пожиттєво ув'язнений; **назви місця дії**: *jail-house* – тюрма:

- (102) *At these streets you can easily find a dope-peddler, it's not a problem* (CM18: 00:23:45–00:23:48);
- (103) *His life with father was a kind of jail-house, I'm not surprise of such ending* (CM2: 00:38:22–00:38:24).

Прагнення до мовної економії та семантична ємність композитів пояснюють значне використання такого засобу словотвору як основоскладання в англійській термінології кримінального права.

Таблиця 2.4

**Кількісне співвідношення термінів, утворених
шляхом складання основ**

Типи основоскладання	К-ть лексичних одиниць	%
1. Іменник у постпозиції	6	6

2. Іменник у препозиції до залежного компонента	1	1
4. Терміни, в яких залежні компоненти виражені однаковим словом	5	5

Отже серед усіх способів утворення термінів, важливе місце посідає основокладання. Досить велика кількість термінів утворена саме цим способом, оскільки він є підставою для мовної економії, що в певних ситуаціях є дуже важливим для перекладача.

2.3.2 Аббревіація як засіб компресії мови криміналістики.

Скорочення номінативних одиниць – це одна з провідних тенденцій словникового складу сучасної англійської мови, яка відображається в усіх сферах її функціонування.

Необхідно підкреслити, що до лінгвістичних факторів, які сприяли появі скорочених лексичних одиниць, як правило, відносять тенденцію до мовної економії та прагнення англійської мови до моносилабізму. Внаслідок необхідності давати назву новим явищам та реаліям об'єктивної дійсності стало доцільним утворювати аббревіатури термінів.

Розрізняють такі різновиди аббревіатур:

- **складові** (до складу яких входять частина або частини тільки одного слова, не менш двофонемного складу);
- **ініціальні** аббревіатури (до складу яких обов'язково входять початкові літери/звуки (ініціали) слова або слів скорочуваного словосполучення).

Велика кількість назв скорочуються відповідно до **складового типу**, а саме – апокопою (тобто усікається кінцева частина слова), наприклад: *add.* – additional – *додатковий*; *cond.* – conditional – *умовний*; *ex.* – executive – *виконавчий*; *int.* – international – *міжнародний*; *leg.* – legal – *законний*; *sec.* –

section – розділ, стаття, *Abd.* – Abduction – викрадення . Проте існують випадки омонімії, як наприклад *int.* – *interim* – тимчасовий, *int.* – *international* – міжнародний. Відсутність контексту може спричинити їх неправильне розшифрування.

Двокомпонентні терміни-словосполучення, скорочуються за буквенним підтипом ініціального типу аббревіатур, наприклад: *CD* – confidential document – секретний документ, *BR* – Bank Robbery – пограбування банку, *IT* – Interstate Theft – крадіжка, що поширилась в різних штатах, *PL* – petty larceny – невелика крадіжка. Отже, найбільш поширеними скороченнями назв, які об'єднані приналежністю до характеристик юридичних документів є апокопа, стягнення та буквенний підтип.

Зустрічаються також випадки того, що одна назва скорочується за двома різними підтипами – апокопою і стягненням (*prob* і *probn* – probation – засудження). Аббревіатура *D.P.* в залежності від контексту розшифровується по-різному: 1. deceased person – мертва людина 2. deranged prisoner – неосудний ув'язнений 3. detained person – людина під вартою.

Назви посадових осіб і службовців скорочуються в більшості випадків за ініціальним типом, наприклад: буквенні аббревіатури (*C.J.* – Chief Justice – головний суддя; *D.J.* – District Justice – федеральний районний суддя; *DCJ* – District Court Judge – федеральний районний суддя; *P.M.* – police magistrate – суддя поліцейського суду; *S.A.* – State's Attorney – прокурор штату; *CK* – Cold Killer – холоднокрівний вбивця); акроніми (*M.E.* – medical examiner – судмедексперт; *CDO* – Civilian Detention Officer – громадянський працівник служби затримання), апокопи (*pros.* – prosecutor – обвинувач; *prob.* – probation officer – співпрацівник служби пробації) та зрощення (*Chjf* – Chief Justice – головний суддя).

Правомірні дії представлені аббревіатурами як складового так і ініціального типу: а) апокопою – *ar.* – arrest – арешт; *def.* – defence – захист;

cit. – citation – *виклик до суду*; *conf.* – confinement – *арешт*; *ex.* – execution – *виконання*; *prob.* – probation – *пробація*; *pros.* – prosecution – *звинувачення*; *verd.* – verdict – *вердикт, рішення присяжних*; б) буквеним підтипом – *C.C.* – *contrabanda control* – *боротьба з контрабандою*; *VT* – *Vehicle Theft* – *крадіжка транспортного засобу*; в) акронімами – *CSI* – *Criminal Scene Investigation* – *розслідування на місці злочину*.

Найменування непосадових осіб, які є учасниками процесу, а також державних органів, видів судових справ, палат парламентів, податків, об'єктів права скорочуються як за ініціальним, так і за складовим типом. Різниця існує лише у підтипах абревіатур – апокопа та стягнення складового типу, акроніми, ініціально-складовий та буквенний підтип ініціального типу, наприклад:

1) непосадові особи – апокопа (*auth.* – *author* – *автор*; *def.* – *defendant* – *відповідач, підсудний*), стягнення (*deft* – *defendant* – *відповідач, підсудний*; *plf* – *plaintiff* – *позивач*).

2) державні органи – акроніми (*ICPO* – *International Criminal Police Organization* – *Інтерпол*), буквенний підтип (*FBI* – *Federal Bureau of Investigation* – *Федеральне Бюро Розслідувань*; *C.S.* – *Civil Service* – *державна служба*);

3) види судових справ – ініціально-складовий (*C.C.CT.Cas.* – *Central Criminal Court Cases* – *справи Центрального кримінального суду*) і буквенний підтип (*C.C.* – *Criminal Cases* – *кримінальні справи*).

Також є назви, які були скорочені тільки *ініціальним способом*, наприклад, види судів, збірники законодавчих актів, кодифіковані збірники законів штатів, а саме буквеному підтипу ініціальних скорочень:

1) види судів: *D.C.* – *District Court* – *федеральний районний суд*;

2) збірники законодавчих актів: *C.C.* – *Criminal Code* – *кримінальний кодекс*;

3) галузі та інститути права: *C.L. – criminal law*;

4) методи та засоби розслідування: *DNA – Deoxyribonucleic acid* – ДНК-тест.

Таким чином в сучасній правовій терміносистемі застосування аббревіатур є дуже поширеним. Поширенню вживання аббревіатур стали поява нової інформації, нових соціальних факторів та засобів масової комунікації. Використовування аббревіатур дає змогу не лише зробити повідомлення коротшим, але й уникнути повторів.

Таблиця 2.5

Кількісне співвідношення термінів-аббревіатур в загальній системі термінів кримінального права

Типи аббревіації	Кількість лексичних одиниць	%
1. Складовий	22	8
2. Ініціальний	19	7
3. Ініціально-складовий	10	5

Таким чином, як свідчать результати дослідження, аббревіатури англійських термінів кримінального права, які у скороченому вигляді є найменуваннями різноманітних правових реалій, у більшості випадків утворюються за ініціальним, а точніше – за буквеним підтипом та складовим типами аббревіації.

Висновки до розділу 2

Виникнення терміну в результаті вторинної номінації відбувається за рахунок метафоризації та метонімізації. Метафоричний характер відносин

між звичайними словами та термінами права призводить до подібності реалій, яка зрештою переходить у подібність значень. Метафоризація загальноживаного слова відбувається за чотирма ознаками найпродуктивнішими з яких є *подібність ознак* – 19%, менш продуктивними є *функціональна подібність* – 13% та *подібність за назвою місця* – 13%. Метонімічний перенос здійснюється на основі зв'язку між: *процесом і результатом* (20%), *результатом і процесом* (8%), *процесом і особою* (12%), *процесом і документом* (8%).

У системі термінів кримінального права на лексико-семантичних засадах визначальними є семантико-парадигматичні відношення полісемії, омонімії, антонімії та синонімії. Найпродуктивнішими є відношення синонімії (35%) та антонімії (35%), менш продуктивними є відношення омонімії (17%) та полісемії (13%).

Також досить продуктивними для термінології досліджуваної галузі є утворення термінів кримінального права шляхом складання основ (16% від усіх досліджуваних термінів) та за допомогою аббревіації (20%).

РОЗДІЛ 3

ВІДТВОРЕННЯ МОВИ КРИМІНАЛІСТИКИ В ПЕРЕКЛАДІ СЕРІАЛУ *CRIMINAL MINDS* «КРИМІНАЛІСТИ: МИСЛИТИ ЯК ЗЛОЧИНЕЦЬ»

3.1 Застосування перекладацьких трансформацій при відтворенні англійської мови криміналістики українською мовою

У світі постійно зростає популярність серіалів і, в свою чергу, – потреба в їх перекладі, що має несумнівний вплив на розвиток все ще молодій науки – перекладознавство. На сьогодні існує безліч класифікацій перекладацьких трансформацій, запропонованих різними авторами. Проте більшість лінгвістів погоджуються, що всі перекладацькі трансформації поділяються на лексичні, граматичні та змішані, або комплексні [33: 96].

Матеріалом дослідження було обрано 100 речень з серіалу ‘Criminal Minds’ «Криміналісти: мислити як злочинець».

3.1.1 Лексичні трансформації при перекладі мови криміналістики.

Під час застосування лексичних трансформацій перекладач шукає не іншомовне позначення слова, а його нову номінацію вихідною мовою, для того щоб перейти до мови перекладу на формально–знаковому рівні. Як зазначається дослідниками, основними лексичними трансформаціями є транскодування (транслітерація, транскрипція, змішане транскодування, адаптивне транскодування), калькування, переклад за допомогою лексичного еквівалента. В. І. Карабан [32: 56] визначає транскодування як спосіб перекладу, під час якого звукова та/або графічна форма слова вихідної мови повністю або частково передається засобами абетки мови перекладу.

Одним з найпростіших лексичних способів перекладу кримінального терміна є **метод транслітерації**. Транслітерація – механічна передача тексту й окремих слів, які записані однією графічною системою, засобами іншої графічної системи при другорядній ролі звукової точності, тобто передача однієї писемності літерами іншої, наприклад: *recidivism* – рецидивізм, *sheriff* – шериф, *detective* – детектив, *alibi* – алібі, *verdict* – вердикт.

Застосування транслітерації можна прослідкувати в реченні ‘*Going after a high–risk target like a police **Detective** and then all of a sudden abducting a child is fairly unheard of*’– ‘Спочатку він обрав досить ризиковану мішень – **детектива** поліції, а потім викрав дитину – що досить дивно.’

У цьому випадку в рамках існуючих формально–семантичних відношень між мовними знаками можна говорити, що умовно означуване і означник в мові оригіналу та мові перекладу залишаються незмінними і тотожними.

Метод адаптивного транскодування – один із способів перекладу, коли форма слова вихідної мови певним чином адаптується до фонетичної та/або граматичної структури мови перекладу, наприклад: *amnesty* – амністія, *arrest* – арешт, *criminology* – кримінологія.

При перекладі запозиченим термінам надаються афікси і флексії відповідних граматичних категорій мови перекладу, що дозволяє здійснити подальшу словозміну термінів в її системі. Так, наприклад, флексія *-y-* англійських термінів передається флексією *-ія* – в українській мові: *amnesty* – амністія; суфікс *-tion/sion* передається суфіксом *-ц, с* в українській мові: *jurisdiction* – юрисдикція; *corruption* – корупція, *aggression* – агресія.

При афіксальному словотворенні, відбувається калькування вже існуючих афіксів в англійській мові, тобто передача їх граматичних значень словотвірними засобами мови перекладу, наприклад: *criminal* – кримінальний.

Одним з видів запозичення англомовних термінів кримінального права є їх словозміна за допомогою словотворчих афіксів української мови: *valid* – валідний.

Переважна частина англомовних термінів, які запозичуються українською мовою, мають нульову флексію і, відповідно, змінюються згідно з парадигмою жіночого чи чоловічого роду, наприклад: *appeal* – апеляція:

Звукова конвергенція являє собою регулярну заміну двох близьких звуків одним, наприклад: *arrest* – арешт, *kidnapping* – кіднепінг.

Метод адаптивного транскодування представлений в реченні *'Let's get over the victimology.'* – *'Спочатку – віктимологія'*.

Переклад за допомогою лексичного еквівалента – полягає у відтворенні термінів кримінального права за допомогою постійного лексичного відповідника, який точно збігається із значенням слова вихідної мови. Терміни, які мають еквіваленти у рідній мові, відіграють важливу роль при перекладі.

Еквівалентами вважають такі відповідники між словами двох мов, які є постійними, рівнозначними та, як правило, незалежними від контексту: *arson* – підпал, *injunction* – судова заборона, *prison* – тюрма, *affray* – бійка в громадському місці, *subpoena* – повістка в суд, *arraignment* – притягнення до суду. Також за допомогою підбору еквівалента можна перекладати латинізми, наприклад: *Modus Operandi*(*М.О.*) – латин. *modus operandi*, *спосіб скоєння злочину*; *alter ego* – латин. *альтер-его*, *друга особистість в середині людини*; *rigor mortis* – латин. *рігор мортіс*, *трупне задубіння*.

Приклад перекладу за допомогою лексичного еквівалента можна прослідкувати в реченні '*We need to compare ritual and М.О.*' – '*Нам необхідно проаналізувати **спосіб скоєння злочину***'. В цьому реченні англійська лексема **М.О.** відтворена семантично тотожним українським словосполученням **спосіб скоєння злочину**'.

Терміни також підлягають іншому прийому перекладу – **калькуванню**, тобто передачі не звукового, а комбінаторного складу слова, коли складові частини слова (морфеми) чи фраземи (лексеми) відтворюються відповідними елементами мови перекладу, наприклад: *sexual sadism* – сексуальний садизм, *blind spot* – сліпа зона, *to lay low* – залягти на дно. Приклад застосування калькування можна побачити в нижче наведеному реченні:

'Unknown subject penetrating our victims.' – '**Невстановлений предмет тортур.**'

Калькування як прийом перекладу часто застосовується при перекладі складних термінів. До того ж, багато з таких термінів утворені за допомогою поширених загальнонародних слів, а такі терміни також часто перекладаються дослівно.

3.1.2 Лексико–семантичні трансформації при перекладі мови криміналістики. Аналізуючи лексико–семантичні трансформації, які застосовуються в процесі перекладу текстів Т.Р. Левицька та А.Н. Фітерман визначають такі причини їхнього виникнення: 1) різні ознаки одного денотата в різних мовах; 2) різниця в смисловому об’ємі; 3) різна слово сполучуваність; 4) різні вживання слів одного значення [Латышев Л.К, с. 84]. До основних лексико–семантичних трансформацій належать прийоми диференціації, конкретизації та антонімічного перекладу.

Диференціація – це спосіб перекладу термінів, який полягає у виборі адекватного значення слова з ряду синонімів. Цей спосіб перекладу є досить складним, оскільки один англійський термін може мати декілька значень загальноновживаного та термінологічного характеру, наприклад: *pardon* – прощення, вибачення, милість (загально вжив.), звільнення від покарання (юр.), *battery* – акумулятор (тех.), арсенал, батарея (військ.), нанесення побоїв (юр.), *custody* – охорона, опіка, контроль (загальноновжив.), затримання, утримання під вахтою, ув’язнення (юр.).

Приєм диференціації застосовано при перекладі речення ‘*What about the contusions on the backs of their heads?*’ – ‘Що з **гематомами** на потилиці?’ (*contusion* – 1) удар (загально вжив.); 2) гематома (крим. мед.)). ‘*We narrowed the geographical profile.*’ – ‘Ми звузили **район** пошуків.’ (*profile* – 1) профіль; 2) контур; 3) район).

Конкретизація – процес, при якому одиниця більш широкого змісту передається в мові перекладу одиницею вужчого змісту.

Іноді в українській мові необхідно робити заміну слова чи словосполучення, що мають більш широкий спектр значень в англійській мові, еквівалентом, який конкретизує значення згідно з контекстом або стилістичними вимогами. В першу чергу, така заміна передбачає пошук

синонімічного еквівалента у мові перекладу, який буде більш конкретно і стилістично виправдано передавати фаховість даної лексичної одиниці.

Синонімічна заміна англійського кримінального терміна більш широкого конкретологічного змісту з метою конкретизації його значення у мові перекладу, також має місце у перекладацькій практиці і є виправданою на рівні мікроконтексту лише в тому випадку, коли із змісту речення зрозуміло, про що саме йде мова, наприклад: *violence* – насилля (загальне значення), хуліганство (конкретне контекстуальне значення). Наведемо приклад застосування цього прийому в мікроконтексті:

'The steel that caused injuries was found in the dustbin.' – *'Ніж, яким були нанесені пошкодження знайшли в сміттєвому контейнері.'*

В цьому контексті термін *"steel"* вимагає більш конкретизованого перекладу, оскільки його потрібно деталізувати для того щоб інформація стала зрозумілою для реципієнта.

'We've got a team here, but we're pretty sure it was the same guy.' – *'Там працюють криміналісти, але ми майже впевнені, що це був він.'* В цьому прикладі конкретизація необхідна саме щоб підкреслити суб'єктів дії – криміналістів, а не будь-яку іншу команду, і щоб показати, що вони збирають докази, а не аналізують сам злочин.

Антонімічний переклад – полягає у передачі поняття протилежним, часто із запереченням, тобто антонімом українського відповідника. Антонімічний переклад часто буває найбільш зручним прийомом смислового та стилістичного значення багатьох виразів. Приклад антонімічного перекладу вжитий в нижче наведеному реченні:

'It's probably a copuscot.' – *'Скоріш за все це був не М'ясник.'* Замість прямого перекладу терміну *a copuscot* (наслідувач), було перекладено прізвиськом головного підозрюваного «М'ясник», – для посилення емоційного ефекту на глядачів.

Цей спосіб перекладу є доцільним для вище згаданих прикладів, оскільки інколи в мові перекладу може існувати відповідник, який буде антонімічним до терміна мови оригіналу.

3.1.3 Граматичні трансформації при перекладі англійськомовної термінології криміналістики. Граматичні трансформації полягають у перетворенні структури речення у процесі перекладу відповідно до норм мови, на яку здійснюється переклад. До граматичних трансформацій відносяться прийоми транспозиції, додавання та вилучення, описовий переклад.

Описовий переклад – передача слова за допомогою поширеного пояснення значення англійського слова. Цей прийом вживається як у випадку відсутності відповідного за значення слова в рідній мові, так і при поясненні слова у словнику. Передача значень таких термінів можлива лише шляхом розкриття й додаткового пояснення змісту нових термінологічних одиниць. Приклад застосування описового перекладу вказаний в наступному реченні:

‘She filed a complaint, but lucky for you she dropped all the charges.’ –
‘Спершу вона заявила про напад та зґвалтування, але, на щастя для тебе – відмовилась від жодних обвинувачень.’ ‘I’m not a hostage negotiator.’

Описовий переклад є необхідним способом перекладу термінів, оскільки семантику англійського терміна не завжди можливо точно передати українською мовою, тому переклад доводиться робити ширшим, і в такий спосіб доносити повну інформацію до реципієнтів.

Спосіб транспозиції – це перестановка елементів граматичної конструкції мови оригіналу в мові перекладу, наприклад: *human trafficking* – торгівля людьми, *victim’s rights* – права жертви, *expert testimony* – висновок експерта. Приклад вживання способу транспозиції вжито в нижче наведеному мікроконтексті:

*A third link in the **murder–squad chain** is another gunman who was in the Finucane house on the night of the murder.* – ‘Третьою ланкою в *ланцюзі вбивств* є інший бандит, який був у будинку Фінукейна в ніч вбивства.’

Подібна трансформація зумовлена тим фактом, що порядок слів в українській та англійській мовах різний, часто трапляється так, що порядок слів в англійському словосполученні чи реченні є протилежним порядкові слів в українському словосполученні чи реченні.

Прийом додавання – трансформація, внаслідок якої в перекладі збільшується кількість слів, словоформ або членів речення з метою правильної передачі змісту оригіналу, наприклад: *citizen’s arrest* – затримання правопорушника цивільною особою, *criminal solicitation* – підбурюванні до вчинення злочину, *capital felony crimes* – злочини, за які передбачено смертну кару, *murder–for–hire* – навмисне вбивство на замовлення.

Прийом додавання вжито в реченні *‘The mayor would rather have **a great white** attacking than a homicide.’* – ‘Мер волів би, щоб це був напад *великої білої акули*, аніж вбивство.’

Прийом лексичного **вилучення** передбачає ігнорування в процесі перекладу деяких семантично зайвих (надлишкових) слів, що не несуть важливого смислового навантаження, а їх значення в більшості випадків комплексно відновлюється в перекладі, наприклад: *aid and abet* – підсобництво. Наведемо приклад вживання прийому опущення в мікроконтексті:

*‘Garcia, we’re gonna need phone records, **credit card receipt**, anything you could find.’* – ‘Гарсія, нам тобі роздруківки дзвінків з мобільного, *рахунки* – все що знайдеш.’ *‘This is Kurzbard in **major crimes**.* - *Це детектив Куцбард.*’

Використання прийому вилучення є корисним при перекладі, оскільки він стає лаконічнішим, коротшим, що в певних ситуаціях є дуже важливим для перекладача та немає надлишкової інформації.

3.1.4 Комплексні лексико-граматичні трансформації при перекладі англійськомовної термінології криміналістики. Ці перетворення стосуються одночасно формальних та семантичних характеристик мовних одиниць, їх морфологічної адаптації та полягають у граматичному перетворенні структури лексеми у процесі перекладу відповідно до норм мови перекладу.

Транскодування та описовий метод – прийом перекладу, коли лише транскрипція чи транслітерація не розкриває зміст терміна і для його зрозумілості потрібне пояснення, наприклад: *coroner* – коронер (слідчий, який розслідує насильницькі смертельні злочини), *defamation* – дефамация (розголошення фактів, які дескредитують іншу особу), *solicitor* – солісітор (адвокат, який готує справи для баристерів та виступає лише в судах нижчої інстанції), *attorney* – аторней (уповноважена особа, адвокат), *felony* – фелонія (важкий злочин, який прирівнюється до державної зради), *gambling* – гемблінг (ігрова індустрія, яка контролюється злочинними організаціями). Наведемо приклад вживання цього методу в реченні:

'According to the coroner's record, both victims were dead for about 3 hours before they were found.' – *'Коронер, слідчий з насильницької смерті, говорить, що на момент знаходження трупів обидві дівчини були мертві вже близько трьох годин.'*

Лексема *'coroner'* вимагає окрім транскодування ще й описового перекладу, оскільки вона є реалією англійського правового дискурсу, яка в мові перекладу потребує пояснення.

Семантичне калькування та описовий переклад, полягає в застосуванні не лише передачі комбінаторного складу терміна, але й в описовому перекладі для його деталізації та зрозумілості. Приклад вживання цього способу відтворення наведено в нижче наведеному реченні:

'If he's emulating Son of Sam, he could just be getting started.' – *'Якщо він наслідує Сина Сема, американського серійного вбивцю, що розстрілював своїх жертв в автівках, то це тільки початок.'*

Такий приклад добре ілюструє, що семантичне калькування та описовий переклад найчастіше використовується в перекладі прізвиськ серійних вбивць, що є національними реаліями, які можуть бути складними для сприйняття іноземною аудиторією.

Кількісне співвідношення основних трансформацій, які застосовувались при перекладі англійських термінів кримінального права, наведене на Рис 3.1.

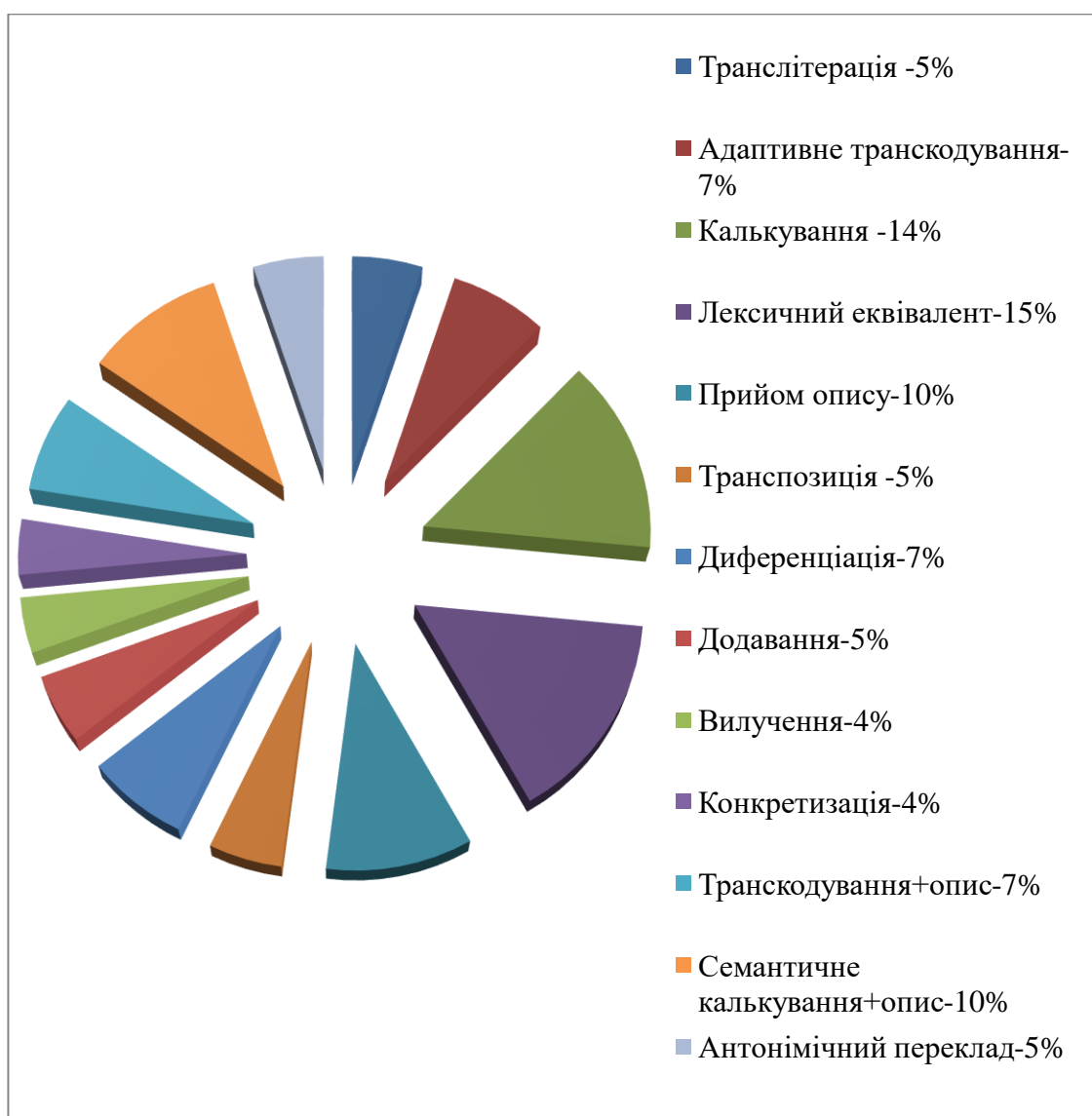


Рис 3.1. Кількісне співвідношення основних трансформацій при перекладі термінів кримінального права

З наведених на рисунку 3.1. даних можна зробити висновок, що найбільш вживаними способами перекладу є прийом калькування (14%), підбору лексичного еквівалента (15%) та прийом семантичного калькування з залученням описового перекладу (10%). Дослідження показало, що 30% термінів кримінального права перекладається за допомогою лексичних трансформацій, 30% – граматичних, 20% термінів за допомогою лексико–семантичних та інші 20% – комплексних лексико–граматичних трансформацій.

3.1.5 Способи перекладу безеквівалентних термінів

криміналістики. Для позначення культурологічних особливостей в кожній мові існує спеціальний вид лексики, так звана безеквівалентна або немаркована лексика. В складі терміносистем можна знайти терміни, які позначають поняття, характерні лише для даної культури і як наслідок утворюють інтеркультурні «лакуни» або безеквівалентні терміни.

Безеквівалентні терміни кримінального права відтворюються у перекладі за допомогою **калькування**, наприклад: *white-collar crime* – злочин білих комірців,. Простежимо відтворення семантики безеквівалентних термінів в реченні:

'FBI officials say Diana Durand, was arrested in Houston Friday'. – 'Представники Федерального бюро розслідувань заявляють про арешт Діани Дуранд у Х'юстоні в п'ятницю.'

Отже в ході дослідження було виявлено, що за допомогою прийому калькування перекладаються 31% безеквівалентних термінів., а безеквівалентні терміни складають 17% від усієї кількості термінів

кримінального права, що були виявлені під час дослідження лексики криміналістів у серіалу *'Criminal Minds'*.

3.2 Відтворення словотвірних-структурних особливостей англійськомовної термінології криміналістики українською мовою

3.2.1 Відтворення словотвірних компонентів термінів криміналістики.

Розглядаючи питання семантики термінів, доцільно згадати про словотворчу семантику. Англійська мова є багатою на словотвірні префікси, наприклад: *mis*, *counter-*, *un-*, *pre-*, *ex-*.

Такі префікси мають свою власну семантику, і це може значно полегшити роботу перекладачу, який знає значення цих префіксів. В українській мові префікс *“counter”* перекладається як *“зустрічний”* - *counter-action* – зустрічний позов, *counter-question* – зустрічне питання; префікс *“extra”* не перекладається як складова терміна, а як окреме слово - *extrarisk* – особливий ризик; префікс *“mis”* має негативне значення і є їх нерозривним елементом - *misread* – неправильно трактувати, *misprision* – приховування злочину; *uncodified* – некодифікований, *uncompensability* – невідшкодування, *underprivileged* – такий, який користується меншими правами (префікс *“un”* перекладається українською мовою як *“не”* і робить значення термінів більш негативними); *pre-trial* – досудовий (префікс *“pre”* перекладається українським префіксом *“до”*); *ex-prisoner* – колишній в'язень (в українській мові префікс *“ex”* має значення *“колишній, той, що був до цього”*).

Англійському словотвору також притаманна велика кількість словотворчих суфіксів. Найпоширенішими суфіксами за допомогою яких утворюються юридичні похідні терміни-іменники є суфікси - *ion*, - *ism*, - *ity*, - *ant*, - *less*: *defendant* – обвинувачений, *warrant* – ордер (суфікс *ant* перекладається

зазвичай за допомогою українського форманта – **ен, – ер**); *cessation* - відміна, *corruption* – корупція, *aggression* – агресія (суфікс *ion* перекладається за допомогою форманта – **ц** та флексії – **ія**). Суфікс *ism* часто є ознакою слів інтернаціоналізмів – *terrorism* – тероризм. Суфікс *less* в українській мові означає **відсутність чогось** – *victimless* – без жертв. Суфікси *-ate*, *-en*, *-ise* зазвичай є індикаторами дієслів в українській мові: *vandalise* - псувати, *investigate* – вивчати, розглядати, *litigate* – вести судовий процес, *strengthen* – стверджувати, *appellate* – апелювати. Також важливо згадати суфікс *able*, наприклад дієслово *protect*, яке означає «*захистити*». При додаванні суфіксу *-able* утворюється прикметник, який перекладається українською мовою не одним словом, а трьома: “*який підлягає захисту*”. Іншими словами, суфікс *-able* має власну семантику, відповідник якої в українській мові є значно ширшим за англійський термін.

Прикметник *malicious* перекладається як *навмисний*, проте з додаванням суфікса *-ly* це слово набуває значення прислівника *maliciously* - навмисно.

Таблиця 3.1

Способи відтворення слотвірних компонентів англійських термінів криміналістики українською мовою

Словотворчі елементи	Спосіб перекладу
1. Однокомпонентні терміни з префіксами – <i>counter</i> , – <i>extra</i> , – <i>mis</i> , – <i>ex</i>	1. Перекладаються двокомпонентними варіантами термінів мови перекладу (прийом додавання) – <i>misprision</i> – приховування злочину
2. Терміни з суфіксом – <i>ant</i>	2. Перекладаються за допомогою українського форманта – ен, – ер – <i>defendant</i> – обвинувачений
3. Терміни з суфіксом – <i>ion</i>	3. Перекладається за допомогою форманта – ц та флексії – ія – <i>corruption</i> –

	корупція,
4. Терміни з суфіксом – able	4. Описовий переклад – <i>protectable</i> – який підлягає захисту

3.2.2 Особливості перекладу термінологічних словосполучень. Серед юридичних термінів, які зустрічаються у текстах кримінального права, велику кількість становлять терміни-словосполучення. Розглядаючи переклад термінологічних словосполучень, доцільно зазначити, що для точної передачі значення перекладач має зважати на семантико-синтаксичні відношення у словосполученні. Тип зв'язку у словосполученні під час перекладу зберігається, в той час як кількість компонентів в українському відповіднику може не співпадати з оригіналом. Наприклад: *adjudication process* – процес винесення недійсного судового рішення.

Переклад однокомпонентних англійських термінів часто здійснюється за допомогою полікомпонентних українських термінів (прийом додавання), наприклад: — *superpriority* – переважне право, *arraignment* – притягнення до суду, *subpoena* – повістка в суд, *duress* – примусові дії, *affray* – бійка в громадському місці, *wiretaps* - прослуховування телефонних розмов, *embracery* - незаконний тиск на суддю.

Також на кількість елементів у перекладі можуть впливати і словотвірчі компоненти, наприклад термін *disadvantage* має офіційний переклад «несприятливе становище». Семантика англійського словотворчого префіксу - *dis-* виходить за межі українського відповідника, і українською мовою термін перекладається вже двома словами.

Семантика терміна *appellee* також не передається однокомпонентним українським терміном, його офіційний переклад “*відповідач за апеляцією*”. У даному випадку ми маємо справу із словотворчим суфіксом - *ee*, який, при додаванні до дієслова, персоніфікує його, тобто перетворює на іменник. В

українському перекладі основа - *appeal* перекладається іменником “*апеляція*”, а семантика суфіксу - *ee* передається українським іменником “*відповідач*”.

В основному, термінологічні словосполучення, які використовуються у текстах кримінального права відповідають схемі “**прикметник + іменник**”, українські еквіваленти зазвичай мають ту ж саму структуру та перекладаються за допомогою прийому **калькування**, наприклад:

- *aggravated battery* – тяжке побиття (“*aggravated*” та “*тяжке*” - прикметник, “*battery*” та “*побиття*” - іменник);
- *criminal offence* – кримінальний злочин (“*criminal*” та “*кримінальний*” - прикметник, “*offence*” та “*злочин*” – іменник);
- *criminal liability* – кримінальна відповідальність (“*criminal*” та “*кримінальн*” - прикметник, “*liability*” та “*відповідальність*” – іменник);
- *aggravating circumstances* – обтяжуючі обставини (“*aggravating*” та “*обтяжуючі*” - прикметник, “*circumstance*” та “*обставин*” – іменник);
- *legal protection* – правовий захист, де “*legal*” та “*правовий*” є прикметниками, а “*protection*” та “*захист*” – іменниками.

‘*The offence of unlawful detention in clause 11 of the Criminal Law Bill.*’ – ‘Злочин щодо здійснення **незаконного затримання** зазначений в статті 11 Кримінального кодексу.’ - (*unlawful* – прикметник, *detention* – іменник)

У текстах кримінального права також зустрічаються термінологічні двокомпонентні словосполучення, які складаються із **двох іменників і** найчастіше вони перекладаються за допомогою прийому **транспозиції**, наприклад: *term of protection* – строк захисту, *expert testimony* – висновок експерта, *human trafficking* – торгівля людьми.

У англійському словосполученні іменники поєднуються за допомогою прийменника, в українському еквіваленті прийменника немає, оскільки його роль виконує родовий або знахідний відмінок. Така сама ситуація

складається і у перекладі термінологічних словосполучень *protection of the rights*, яке в офіційному перекладі українською мовою звучить як «захист прав», *concealment of an offender* – «переховування злочинця», *forfeiture of property* – «конфіскація майна».

Поширеною є конструкція **іменник + сполучник + іменник**, яка перекладається також за допомогою **калькування**, наприклад: *abettor and accessory* – підбурювач та пособник, *aid and abet* – підсобництво і намовляння, *search and seizure* – обшук та вилучення.

To protect his property from appropriation, destruction or damage caused by a criminal act or from trespass or infringement. – ‘Для захисту його майна від асигнувань, знищення або пошкодження, скоєного в результаті злочинних дій або правопорушення’. При перекладі цих термінів їх структура в українській мові зберігається.

Серед термінологічних словосполучень у текстах кримінального права зустрічаються також трикомпонентні терміни-словосполучення, хоча і значно рідше за двокомпонентні, наприклад: *harmonized legal arrangement* – гармонізована правова домовленість, *special grave offences* – особливо тяжкі злочини, *criminal justice system* – система кримінального правосуддя, *grand jury hearing* – слухання суду присяжних.

Схема “**прикметник + прикметник + іменник**” також існує серед термінів кримінального права, хоча зустрічається вона досить рідко. У перекладі українською мовою ця структура зберігається – *harmonized legal arrangement* – гармонізована правова домовленість, *federal public defender* – федеральний громадський захисник.

Полікомпонентні терміни-словосполучення у текстах кримінального права можуть відповідати такій схемі: “**іменник + іменник + прийменник + іменник**”. Наведемо такий приклад: *exhaustion of the right of distribution* – вичерпання права на розповсюдження, *judgment as a matter of law* – справа у

відповідності до закону, *defence of duress by threats* – захист від примусу до дій погрозами.

В українському перекладі схема цього термінологічного словосполучення відповідає схемі словосполучення в оригіналі і перекладається за допомогою прийому **калькування**.

Також важливо звернути увагу на такі терміни кримінального права, які перекладаються за допомогою прийому **додавання**, наприклад: *malicious prosecution* – зловмисне судове переслідування, *inchoate offence* – замах на злочин, *peremptory challenge* – невмотивований відвід присяжних, *hung juries* – суд присяжних, який не ухвалив єдиного рішення.

*Defence lawyers applaud their success in getting prohibitions revoked, but they say a flawed **adjudication process** means many seemingly innocent people still get stuck with the drunk-driving penalties.* – ‘Адвокати отримали успіх в отриманні відкликання заборони, але вони говорять, що процес **винесення недійсного судового рішення** означає, що здавалося б, невинні люди будуть оштрафовані через водінням у нетверезому вигляді’.

Аналізуючи вище наведені приклади, можна звернути увагу на те, що в українських відповідниках змінилася кількість компонентів – їх стало більше. Це можна пояснити певною асиметрією між значеннями англійських та українських термінів, тобто український переклад треба зробити більшим для пояснення значення, яке передається англійським терміном. Іншими словами, це дескриптивний переклад.

Таблиця 3.2

Відтворення структурних моделей англійських термінів криміналістики українською мовою

Способи відтворення		
Калькування	Транспозиці я	Додавання

<p>1. прикметник + іменник - <i>aggravated battery</i> – тяжке побиття – 22%</p>	<p>Іменник + іменник - <i>expert</i> <i>testimony</i> –</p>	<p>Прикметник + іменник - <i>malicious</i></p>
<p>2. іменник + сполучник + іменник - <i>abettor</i> <i>and accessory</i> – підбурювач та пособник – 11%</p>	<p>висновок експерта – 11%</p>	<p><i>prosecution</i> – зловмисне судове переслідування – 18%</p>
<p>3. прикметник + прикметник + іменник – 7%</p>		

3.2.1 Особливості перекладу термінів-абревіатур. Загальновідомо, що скорочення є одним з найскладніших елементів для розуміння та перекладу, а особливо в спеціальних текстах. Однією з головних особливостей текстів мови криміналістики є широке використання абревіатур та скорочень термінологічного характеру. Основна складність перекладу правових текстів, а саме переклад термінологічних одиниць, полягає у розкритті та передачі засобами української мови іншомовних реалій.

В процесі дослідження було визначено наступні основні способи перекладу термінів кримінального права та скорочень: транслітерація, транскрипція, калькування, описовий та еквівалентний переклад.

Калькування використовувалось при перекладі таких термінологічних словосполучень як наприклад: *C.C.* – *Criminal Code* – кримінальний кодекс, *C.C.* – *Criminal Cases* – кримінальні справи, , *FBI* – *Federal Bureau of Investigation* – *Федеральне Бюро Розслідувань*, *СК* – *Cold Killer* – *холоднокровний вбивця*. Калькування є виправданим при перекладі термінологічних словосполучень тоді, коли складові елементи цих словосполучень вже посіли певне місце у термінологічній системі мови

перекладу і є доступними для розуміння спеціалістів. У випадку, коли словосполучення складається з термінів, які ще не ввійшли у вживання в певній галузі науки чи техніки на мові перекладу і потребують свого тлумачення, використовується експлікація.

За допомогою **описового перекладу** відтворюються багатокomпонентні термінологічні словосполучення, як, наприклад: *IT* – Interstate Theft – *крадіжка, що поширилась в різних штатах*, *prob. – probation officer* – співпрацівник, який здійснює нагляд за умовно засудженими особами. Продуктивність описового перекладу при перекладі на українську мову також пояснюється розбіжностями у засобах творення слів та словосполучень. В англійській мові, аналітичній за своєю структурою, переважають багатокomпонентні безприйменникові словосполучення, що не є притаманним українській мові і створює певні труднощі в процесі перекладу. Труднощі при перекладі багатокomпонентних словосполучень часто усуваються за допомогою калькування зі зміною послідовності компонентів словосполучення або **транспозиції**, наприклад: *A.C.* – *Appeal Cases* – справа по апеляції, *VT* - *Vehicle Theft* – крадіжка транспортного засобу, *BR* - *Bank Robbery* – пограбування банку.

Також терміни-абревіатури можна перекласти за допомогою таких способів:

1. **Конкретизація** - *A.W.* - *Article of War* – воєнно-судовий кодекс,
2. **Додавання** – наприклад: *CDO* – *Civilian Detention Officer* – громадянський працівник служби затримання;
3. **Диференціація** – серед термінів кримінального права є приклади, які можуть мати декілька значень і вживатися в інших галузях, наприклад: *CD* – *confidential document* – секретний документ чи *CD* – комп'ютерний диск – СіДі, *IT* – Interstate Theft – *крадіжка, що поширилась в різних штатах* чи *IT-Informational Technologies* – *АйТі* – *інформаційні технології*, *D.J.* – *District*.

4. **Транскодування + додавання**, наприклад: *Del.C. – Delaware Code* – зібрання законів штату Делавер.

Таким чином, термінологічна система кримінального права має динамічний характер, про що свідчить виникнення нових лексичних утворень для позначення кримінальних термінів у цій галузі. Запозичення нових термінів є проявом інтегративних процесів, що відбуваються у межах науки, права та економіки різних країн, і основою світової глобалізації.

Висновки до розділу 3

Максимально точно передати семантику термінів кримінального права українською мовою допомагають різного роду перекладацькі трансформації. У процесі дослідження було проаналізовано 100 термінів кримінального права взятих з кінодискурсу. Основними прийомами перекладу термінів є транслітерація, метод адаптивного транскодування, калькування, метод підбору лексичного еквівалента, описовий переклад, диференціація, додавання, опущення, конкретизація та комплексні прийоми перекладу термінів.

При аналізі прикладів термінів кримінального права найчастіше використовувались прийоми калькування та підбору лексичного еквівалента (30%), описовий переклад та калькування + описовий переклад (50%), інші 50% розподілились на ще 10 способів перекладу термінів. В даній кваліфікаційній роботі використана діаграма Рис 3.1., на якій наочно зображено кількісний показник вживання тих чи інших способів перекладу термінів кримінального права.

У ході дослідження були проаналізовані способи відтворення словотворчих елементів термінів, відповідники яких у мові оригіналу дуже часто відрізняються від термінів у мові перекладу і передача яких є непростим завданням для перекладача та способи перекладу термінів-аббревіатур, які часто можуть бути багатозначними не лише в межах однієї

галузі. Також були досліджені структури термінологічних словосполучень, те як вони передаються в мові перекладу та способи їх відтворення.

ВИСНОВКИ

Здійснене науково-філологічне дослідження посприяло аналізу лексико-семантичних особливостей мови криміналістики та способів її перекладу українською мовою в аспекті теледискурсу і допомогло зробити такі висновки:

- у даній роботі було описано основні особливості термінології мови криміналістики;
- встановлено, що мова криміналістики характеризується багатогранністю та охоплює численну кулкість галузей інших наук, але більший відсоток лексики все ж належить до мови кримінального права;
- перекладач повинен передати не лише чітку ідею певної термінологічної одиниці, але й в рамках телесеріалу залишити необхідну інтонацію цього виду кінодискурсу, на яку очікують телеглядачі;
- були розкриті лексико-семантичні особливості мови криміналістики, а саме: виникнення термінів мови криміналістики в результаті вторинної номінації відбувається за рахунок метафоризації та метонімізації;
- виявлено, що у системі термінів криміналістики на лексико-семантичних засадах визначальними є семантико-парадигматичні

відношення полісемії, омонімії, антонімії та синонімії; найпродуктивніші із них – антонімія та синонімія;

- було виявлено, що основними прийомами перекладу термінів мови криміналістики є транслітерація, метод адаптивного транскодування, калькування, метод підбору лексичного еквівалента, описовий переклад, диференціація, додавання, опущення, конкретизація та комплексні прийоми перекладу термінів;

- було досліджено структури термінологічних словосполучень та їх передача в мові перекладу;

Загалом, було обґрунтовано основні способи перекладу термінології мови криміналістики у контексті телесеріального дискурсу українською мовою. Стало зрозумілим, що у більшості випадків перед перекладачем буде завдання знайти правильний еквівалент оригіналу з точки зору семантики, структури та потенційного ідеологічного впливу на споживача цього перекладу. І у випадку аломорфності мови оригіналу та мови перекладу перекладач має звернутись до перекладацьких трансформацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аверьянова Т.В. Судебная экспертиза. Курс общей теории. Москва: Норма, 2009. - 480 с.
2. Аверьянова Т.В., Белкин Р.С, Корухов Ю.Г., Россинская Е.Р. Судебная экспертиза в гражданском, арбитражном, административном и уголовном процессе: (учебник для вузов). Москва.: Норма, 2003г. 272с.
3. Алексеева М.Л. Проблема лексической безэквивалентности в науке о переводе: исторический, теоретический и лексикографический аспекты. Дисс. Екатеринбург. 2016. Автореферат. 48 с.
4. Бабаев В.К. Теория государства и права. Учебное пособие. Москва: Юристъ, 2003. 591 с.
5. Балли Ш. Язык и жизнь; Пер. с фр. И. И. Чельшевой и Е. А. Вельмезовой; Вступ. ст. В. Г. Гака. - М. : УРСС, 2003 (Тип. Рохос). 230 с.
6. Бархударов Л. С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории перевода. Москва: Международные отношения, 1975. 324 с.
7. Белкин, Р.С. Курс криминалистики. Т 2. Москва, 1997. 345 с.
8. Белкин, Р.С. Собираение, исследование и оценка доказательств Москва., 1966. 428с.
9. Виноградов В.С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). Москва: Издательство института общего среднего образования РАО, 2001. 224 с.
10. Гарбовский Н.К. Теория перевода. Учебник. Москва.: Изд-во Моск. ун-та, 2004. 544 с.
11. Герасимов И. Г. Структура научного исследования : (филос. анализ познават. деятельности в науке). Москва: Мысль, 1985. 217 с.
12. Голев, Н.Д. Юридический аспект языка в лингвистическом освещении Юрислингвистика: проблемы и перспективы: (межвуз. сб. научных трудов). Барнаул.: Изд-во Алт. ун-та, 1999. С. 7—38.

13. Головин А. Ю. Криминалистическая систематика: (монография). Москва: ЛексЭст, 2002 . 305 с.
14. Головин А.Ю., Головина Е.В. Деятельность по раскрытию и расследованию преступлений как объект системных исследований. (монография). Москва: РосНОУ, 2010. 160 с.
15. Зарецкая А. Н. Особенности реализации подтекста в кинодискурсе. <https://cyberleninka.ru/article/v/osobennosti-realizatsii-podteksta-v-kinodiskurse>
16. Зинин А.М., Майлис Н.П. Судебная экспертиза: (учебник). Москва. : Право и закон, 2002. 320 с.
17. Коваленко А. Я. Общий курс научно-технического перевода: Пособие по переводу с англ. языка на рус. Киев: «Фирма «ИНКОС», 2003. 320 с.
18. Комиссаров В.Н. Общая теория перевода. Учебное пособие. Москва: МГУ. 1999. 133 с.
19. Лотман Ю. М., Цивьян Ю. Г. Диалог с экраном. Таллинн: Александра, 1994. 216 с.
20. Лотман Ю.М. Семиотика кино и проблемы киноэстетики.Таллин: Ээсти Раамат, 1973. 92 с.
21. Миньяр-Белоручев Р.К. Записи в последовательном переводе:(учебное пособие для вузов и факультетов иностранных языков. Москва. 2005. – 176 с.
22. Митрофанова О.Д. Язык научно-технической литературы. Москва: Издательство МГУ, 1973. 149 с.
23. Назмутдинова С.С. Гармония как переводческая категория (на материале русского, английского, французского кинодискурса). Дисс. Тюмень. 2008. Автореферат 21 с.

24. Рецкер Я.И. Методика технического перевода. Москва: Издательство НТП, 1934. 86 с.
25. Россинская Е.Р., Галяшина Е.И., Зинин А.М. и др. Судебно-экспертная деятельность: правовое, теоретическое и организационное обеспечение: (учебник). Москва: Норма, 2017. 400 с.
26. Самкова М. А. Кинотекст и кинодискурс: к проблеме разграничения понятий. Тамбов: Грамота. 2011. 137с.
27. Слышкин Г.Г. Ефремова М.А. Кинотекст (опыт лингвокультурологического анализа). Москва.: Водолей Publishers, 2004. 153 с.
28. Сорока Ю. Г. Кинодискурс повседневности постмодерна. Постмодерн: новая магическая эпоха. Харьков: Харьковский нац. ун-т. им. Н. В. Каразина. 50с.
29. Толстухина Т.В., Современные тенденции развития судебной экспертизы на основе информационных технологий. Дисс. Москва, 1999. 320с.
30. Тюхтин В. С. Диалектика познания сложных систем. Москва. : Мысль, 1988. 316 с.
31. Федоров А. В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы): (учеб. пособие). 5-е изд. Санкт-Петербург. : ООО "Издательский Дом "ФИЛОЛОГИЯ ТРИ", 2002. 416 с.
32. Швейцер А.Д. Теория перевода (статус, проблемы, аспекты). Москва.: Наука, 1988. 215 с.
33. Штофф В. А. Проблемы методологии научного познания: (монография). Москва.: "Высшая школа", 1978. 269 с.
34. Эйнштейн А., Инфельд Л. Эволюция физики. Москва.: Молодая гвардия , 1966, 272 с.

35. Coulthard, M. and Johnson, A (2007) *An Introduction to Forensic Linguistics: Language in Evidence*, London, Routledge.
36. Heydon, G. (2014) *Forensic Linguistics: Forms and Processes*. *Masyarakat Linguistik Indonesia Vol 31(1) ISSN 0215-4846 pp. 1–10*
37. Maley, Y. (1994). 'The language of the law', in J. Gibbons (ed.), *Language and the Law*, London:Longman, pp. 246-69
38. John Olsson. What is Forensic Linguistics? URL: https://www.thetext.co.uk/what_is.pdf pp.1-8
39. <https://vestnik.kemsu.ru/jour/article/download/2719/2318>

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

39. (ЛЕ) — Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2011. 844 с.
40. (ЮЕ) — Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана. Т. 6: Т-Я. 2004. 768 с.
41. (DTS) — Shuttleworth M., Cowie M. *Dictionary of Translation Studies*. Manchester: M239HH, UK, 1997. 223 p.
42. (MW) – Merriam-Webster Dictionary. Merriam-Webster, Inc., 2008. 2032 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

- (СМ6) – *Criminal Minds* / dir. Edward Allen Bernero Season 6. Episode 1. 43 min.

- (CM6) – Criminal Minds / dir. Charles S. Carroll Season 6. Episode 1.
42 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Glenn Kershaw Season 6. Episode 2. 43 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Guy Norman Bee Season 6. Episode 3.
44 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Charlie Haid Season 6. Episode 4. 41 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Rob Spera Season 6. Episode 5. 41 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Anna J. Foerster Season 6. Episode 6.
44 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Rob Spera Season 6. Episode 7. 43 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Anna J. Foerster Season 6. Episode 8.
43 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Glenn Kershaw Season 6. Episode 9. 42 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Jan Eliasberg Season 6. Episode 10. 41 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Charles S. Carroll Season 6. Episode 11.
42 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. John Gallagher Season 6. Episode 12.
43 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Doug Aarniokoski Season 6. Episode 13.
43 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Rob Spera Season 6. Episode 14. 41 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Ali Selim Season 6. Episode 15. 44 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Rob Hardy Season 6. Episode 16. 42 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Charles S. Carroll Season 6. Episode 17.
43 min.
- (CM6) – Criminal Minds / dir. Matthew Gray Gubler Season 6. Episode 18.
42 min.

(CM6) – Criminal Minds / dir. Anna J. Foerster Season 6. Episode 19.
41 min.

(CM6) – Criminal Minds / dir. Jesse Warn Season 6. Episode 20. 44 min.

(CM6) – Criminal Minds / dir. Nelson McCormick Season 6. Episode 21.
43 min.

(CM6) – Criminal Minds / dir. Doug Aarniokoski Season 6. Episode 22.
48 min.

ДОДАТОК

**Фрагменти англійськомовних текстів серіалу *Criminal minds* та їх
переклад українською мовою**

	Фрагмент англійськомовного тексту	Переклад українською мовою
1.	<i>We've got a team here, but we're pretty sure it was our <u>evil-doer</u></i> (СМ6: 00:27:44–00:27:49).	Там працюють криміналісти, але ми майже впевнені, що це був наш <u>злочинець</u> (переклад наш – Д.Л.: К6: 00:27:44–00:27:49).
2.	<i>Bullet points on the missing woman from our best <u>fact-finder</u></i> (СМ3: 00:07:34–00:07:38).	Головні відомості про зниклу дівчину від нашого найкращого <u>слідчого</u> (К3: 00:07:34–00:07:38).
3.	<i><u>Serial killers</u> are kings of manipulation</i> (СМ3: 00:16:23–00:16:24).	<u>Серійні вбивці</u> – майстри маніпуляції (К3: 00:16:23–00:16:24).
4.	<i>The Butcher was a sexual sadist that killed 20 women in the same area of Virginia from 1984 to 1993, – then what are we talking about, if it's a <u>grave crime</u></i> (СМ2: 00:12:55–00:13:04).	М'ясник був сексуальний садист, який вбив 20 жінок в тому ж районі Вірджинії з 1984 по 1993, – то чому ми все це обговорюємо, коли це <u>тяжкий злочин</u> (К2: 00:12:55–00:13:04).
5.	<i>I saw her arms with bruises – a <u>domestic crime case</u></i> (СМ14: 00:31:45–00:31:47).	Я бачила її руки у синцях – це класичний випадок <u>побутового злочину</u> (К14: 00:31:45–00:31:47).

6.	<i>Do you understand that rape is the very <u>personal crime</u>, it wasn't consensual, you can't just put your dirty hands around one's neck and do not answer for it</i> (CM8: 00:40:34–00:40:41).	Ти ж маєш розуміти, що зґвалтування – і є <u>злочин проти особи</u> , це ж не було за згодою, ти не можеш так просто душити дівчат, а потім не відповідати за це (К8: 00:40:34–00:40:41).
7.	<i>The <u>aggravating circumstances</u> are those, that he's a cop-killer</i> (CM1: 00:15:18–00:15:21).	<u>Обставини, які обтяжують його покарання</u> – це те, що він вбив копа (К1: 00:15:18–00:15:21).
8.	<i>His <u>harbor</u> was a private torture chamber</i> (CM2: 00:41:37–00:41:40).	Його <u>сховком</u> була власна кімната для тортур (К2: 00:41:37–00:41:40).
9.	<i>His <u>sentence</u> won't get back all those lives that he's taken</i> (CM2: 00:37:43–00:37:47).	Його <u>вирок</u> не поверне жодного життя що він забрав (К2: 00:37:43–00:37:47)..
10.	<i>Last time his defense get him a <u>pardon</u> from jury, but now he won't avoid a punishment he deserves</i> (CM8: 00:38:04–00:38:09).	Минулого разу його адвокат випросив <u>помилування</u> у присяжних, але зараз він не уникне своєї кари (К8: 00:38:04–00:38:09)..
11.	<i>This lawyer <u>guillotined</u> our interrogation at the very moment he walked in to the station</i> (CM8: 00:32:58–00:33:02).	Цей адвокат <u>зірвав</u> нам весь допит як тільки увійшов до відділку (К8: 00:32:58–00:33:02)..
12.	<i>Owen <u>blooded</u> our victim just like a stray dog</i> (CM17: 00:19:18–00:19:21).	Він безжалісно <u>прикінчив</u> її (К17: 00:19:18–00:19:21).

13.	<i>His perfect family life was just a <u>front</u> for what he was doing in his garage</i> (CM2: 00:37:47–00:37:50).	Його ідеальне сімейне життя було лише <u>прикриттям</u> всього того, що він виробляв у гаражі (К2: 00:37:47–00:37:50).
14.	<i>Nobody would suspect him as a father's <u>accessory</u> – inherited sexual deviation is quite unusual</i> (CM2: 00:40:21–00:40:25).	Спадкові сексуальні відхилення досить незвичні, тож ніхто й не міг подумати, що син був <u>співучасником</u> (К2: 00:40:21–00:40:25).
15.	<i>Their <u>resort</u> – cabin in the woods</i> (CM2: 00:39:59–00:40:02).	Їх <u>злочинське кубло</u> було у лісній хижі (К2: 00:39:59–00:40:02).
16.	<i>Going after a high-risk target like a police Detective and then all of a sudden <u>capture</u> of a child is fairly unheard of</i> (CM1: 00:12:45–00:13:01).	Спочатку він обирає ризиковану мішень – поліцейського, а потім, на додачу, <u>викрадає</u> дитину, – це досить незвично (К1: 00:12:45–00:13:01).
17.	<i>Push him more, mention a <u>life</u></i> (CM6: 00:39:28–00:39:30).	Дави на нього й далі, згадай, мимохідь, про <u>довічне ув'язнення</u> (К6: 00:39:28–00:39:30).
18.	<i>It wasn't his only <u>crime</u>, Lewis was a juvenile delinquent</i> (CM4: 00:36:54–00:36:57).	Це не єдиний його <u>злочин</u> , Льюїс ще в дитинстві відбув строк (К4: 00:36:54–00:36:57).
19.	<i>Robert was <u>crimed</u> for his deed. It's even worse than a life sentence</i> (CM12: 00:48:34–00:48:37).	Роберт <u>був покараний</u> за власний вчинок. І це навіть гірше аніж довічне ув'язнення. (К12: 00:48:34–00:48:37).
20.	<i>Have you ever heard about</i>	Ви коли небудь чули про <u>конфіскацію</u>

	<i>forfeiture. This is a beautiful house?</i> (CM18: 00:27:45–00:27:49).	<u>майна?</u> Це ж Ваш будинок? Він просто чудовий (К18: 00:27:45–00:27:49).
21.	<i>It is started with a <u>bag-steal</u>, then haunting, and now sexual abuse</i> (CM8: 00:18:17–00:18:21).	Все почалось з <u>крадіжки сумок</u> , потім переслідування, а зараз, як бачимо, – сексуальне домагання (К8: 00:18:17–00:18:21)..
22.	<i>Usually, our unsubs, in their teens, are <u>bag-steals</u> or <u>piromaniacs</u>.</i> (CM7: 00:33:48–00:33:52).	Зазвичай, наші підозрювані, в підлітковому віці – <u>крадії сумок</u> чи піромани (К7: 00:33:48–00:33:52).
23.	<i>How he would receive a <u>subpoena</u>, nobody knows his location?</i> (CM9: 00:27:34–00:27:36).	Як би він отримав <u>повістку до суду</u> , якщо його місцезнаходження невідомо (К9: 00:27:34–00:27:36).
24.	<i>Wife insists that her actions were only <u>defence</u>, but it's too well-thought.</i> (CM14: 00:35:23–00:35:26).	Дружина запевняє що все це був лише <u>захист</u> , але її дії занадто продумані, щоб бути просто захистом (К14: 00:35:23–00:35:26).
25.	<i><u>Defence</u> will take advantage of his impecable family life</i> (CM14: 00:37:54–00:37:57).	<u>Відповідач</u> скористується його ідеальним сімейним життям (К14: 00:37:54–00:37:57).
26.	<i>Earlier he had a term for <u>smuggling</u></i> (CM12: 00:34:56–00:34:59).	Він вже сидів за <u>перевезення контрабандним шляхом</u> алкоголю (К12: 00:34:56–00:34:59).
27.	<i>Guns in the RV – are all <u>smuggling</u>, we can't track it.</i> (CM1: 00:24:27–00:24:30).	Зброя у трейлері – вся <u>контрабанда</u> , ми не зможемо відстежити її походження (К1: 00:24:27–00:24:30).

28.	<i>He threatened them with a <u>bill</u></i> (CM13: 00:18:43–00:18:45).	Він погрожував їм <u>позовом</u> (К13: 00:18:43–00:18:45).
29.	<i>I called the prosecutor – we have a <u>bill</u>.</i> (CM6: 00:35:26–00:35:29).	Я вибив нам <u>судовий наказ</u> (К6: 00:35:26–00:35:29).
30.	<i>I have an <u>acquittal</u>, I'm <u>untouchable</u>?</i> (CM5: 00:16:18–00:16:21)?	Мене <u>звільнили від відповідальності</u> , що ви на це скажете (К5: 00:16:18–00:16:21)?
31.	<i>The jury got him an <u>acquittal</u>, how <u>could it happened</u></i> (CM13: 00:32:34–00:32:37)?	Присяжні ухвалили <u>виправдальний вирок</u> , як це могло статись (К13: 00:32:34–00:32:37)?
32.	<i>Do you see how your life <u>imprisonment is looming on the horizon</u></i> (CM7: 00:37:56–00:37:59)?	Ви вже відчуваєте наближення вашого довічного <u>ув'язнення</u> (К7: 00:37:56–00:37:59)?
33.	<i>They've met during the <u>imprisonment</u></i> (CM16: 00:35:22–00:35:24).	Вони зішлись у <u>в'язниці</u> (К16: 00:35:22–00:35:24).
34.	<i>The <u>trial</u> will be in his hometown, that's, our only chance to catch our copycat</i> (CM17: 00:31:04–00:31:07).	<u>Процес</u> буде у його рідному місті, тож в нас лише один шанс впіймати нашого наслідувача (К17: 00:31:04–00:31:07).
35.	<i>We'll let him go, unless we get this evidence for the next <u>trial</u></i> (CM14: 00:34:33–00:34:37)	Ми його втратимо, якщо не представимо цей доказ на наступному <u>слуханні справи</u> (К14: 00:34:33–00:34:37).
36.	<i>He must have heard the <u>police</u></i>	Він, напевно, почув як їде <u>поліція</u> , і

	<i>coming, and sneaked through the window: here's a footprint</i> (CM6: 00:09:23–00:09:26).	виліз через вікно: ось його відбиток (К6: 00:09:23–00:09:26).
37.	<i>Police says they've checked the house right after the call: there was only this toy</i> (CM11: 00:08:36–00:08:39).	<u>Поліцейські</u> перевірили будинок одразу після дзвінка, але там була лише ця іграшка (К11: 00:08:36–00:08:39).
38.	<i>He brought her body to the woods later, about three days after her death</i> (CM4: 00:11:09–00:11:12).	Він <u>перевіз</u> її тіло до лісу пізніше, дець після трьох днів, як вбив (К4: 00:11:09–00:11:12).
39.	<i>Willy, we bring a case against you for cruelty to animals</i> (CM13: 00:31:41–00:31:44).	Віллі, ми <u>порушуємо справу</u> проти тебе за жорстоке поводження з тваринами (К13: 00:31:41–00:31:44).
40.	<i>A month ago they called to police with a burglary, but the only thing that was missed it's Mrs's Pilmore lingerie</i> (CM17: 00:13:51–00:13:55).	Місяць назад, вони звертались до поліції з <u>проникненням до будинку</u> , але єдине що зникло – дець з білизни місіс Пілмор (К17: 00:13:51–00:13:55).
41.	<i>Carl was accused in carjacking, but that's quite usual for boys from his ward</i> (CM13: 00:33:22–00:33:25).	Карла спіймали на <u>крадіжці авто</u> , але це досить типова історія для хлопців його району (К13: 00:33:22–00:33:25).
42.	<i>He made her pickpocket everywhere they parked their RV, she was under total control of this psycho</i>	Він змушував її <u>нишпорити по кишенням</u> , усюди де вони залишали свій трейлер; вона була під повним контролем цього психа

	(CM1: 00:39:17–00:39:20).	(K1: 00:39:17–00:39:20).
43.	<i>His previous <u>crimes</u> remained unsolved; he must pay</i> (CM7: 00:28:56–00:28:59).	Його минулі <u>злочини</u> залишилися нерозкритими; він має бути покараним (K7: 00:28:56–00:28:59).
44.	<i>Dewey committed these <u>offences</u> without any remorse, and it proofs our previous profile</i> (CM9: 00:39:58–00:40:02).	Дьюї скоював всі ці злочини без жодної каяття, і це ще раз доводить правдивість нашого попереднього портрету вбивці (K9: 00:39:58–00:40:02).
45.	<i>You're accusing my client of <u>defamation</u>, you should think twice before</i> (CM6: 00:27:44–00:27:47).	Ви мали краще подумати перед тим як звинуватит мого клієнта в <u>наклепі</u> (K6: 00:27:44–00:27:47).
46.	<i>Things you could heard from my neighbors are sheer <u>slander</u>, those housewives has nothing to do except gossiping</i> (CM11: 00:14:33–00:14:38).	Все що ви могли почути від моїх сусідів, то звичайний <u>наклеп</u> , цим домогосподаркам нема чого робити, окрім як пліткувати. (K11: 00:14:33–00:14:38).
47.	<i>His first <u>arrest</u> was for arson</i> (CM19: 00:31:25–00:31:27).	Його перший <u>арешт</u> був за підпал (K19: 00:31:25–00:31:27).
48.	<i>How are you going to excuse his <u>detention</u> after 72 hours</i> (CM7: 00:32:45–00:32:48)?	Як ви збираєтесь пояснити його <u>арешт</u> після 2 діб (K7: 00:32:45–00:32:48)?
49.	<i>I won't talk to you until me <u>lawyer</u> come</i> (CM5: 00:34:45–00:34:47).	Я нічого вам не скажу без свого <u>адвоката</u> (K5: 00:34:45–00:34:47).

50.	<i>Leny's father is a <u>barrister</u>, he always feels untouchable</i> (CM9: 00:37:20–00:37:23).	Батько Лені <u>адвокат вищого рангу</u> , він завжди відчував себе недоторканим (К9: 00:37:20–00:37:23).
51.	<i>Who would think that the member of a board and the first <u>solicitor</u> of the city could be a serial killer</i> (CM17: 00:33:46–00:33:49).	Хто б міг подумати, що член ради директорів та ще й найкращий <u>адвокат</u> міста може бути тим самим серійним вбивцею (К17: 00:33:46–00:33:49).
52.	<i>He was an <u>attorney</u> of her father: it was life-long addiction</i> (CM12: 00:43:24–00:43:27).	Він був <u>адвокатом</u> її батька, <u>вів всі його справи</u> : вона була пристрасною всього його життя (К12: 00:43:24–00:43:27).
53.	<i>He already called his <u>suitor</u> who, obviously, recommended him to be law-key, if he wants to save the face of his family company; so I don't think we'd catch Riley red-handed</i> (CM19: 00:33:17–00:33:23).	Він вже подзвонив <u>повіреному</u> з фірми, і той, очевидно, порадив йому не залягти на дно, якщо він хоче зберегти репутацію сімейного бізнесу; тож навряд ми зможемо впіймати Райлі на гарячому (К19: 00:33:17–00:33:23).
54.	<i>Leny, you can play a dumb, but better make clean your breast, because the alternative is a <u>death penalty</u></i> (CM9: 00:40:01–00:40:05).	Лені, досить гратись з нами, краще скажи як усе було, або ж на тебе очікує <u>смертна кара</u> (К9: 00:40:01–00:40:05).
55.	<i>I know, what you think, but for such psycho, as him, their own heads are their jail, and <u>capital</u></i>	Я знаю, що ви про все це думаєте, але для таких психів як він, їх голова і є найстрашніші в'язниця, а <u>страта</u> це

	<i><u>punishment</u> is a relief for them</i> (CM2: 00:33:45–00:33:49).	своєрідне звільнення для них (К2: 00:33:45–00:33:49).
56.	<i>Cases of <u>carnal knowledge</u> in this place is so law, not of human decency, the reason is reputation</i> (CM5: 00:21:00–00:21:04).	Випадки <u>зґвалтувань</u> тут дуже рідкі, не через те що всі тут такі порядні, а в тому, що репутація тут значить все (К5: 00:21:00–00:21:04).
57.	<i>Seth, ask your lawyer to explain you what does <u>carnal abuse</u> of an underaged mean in terms of jail</i> (CM18: 00:39:13–00:39:16).	Сет, хай твій адвокат пояснить що значить <u>зґвалтування</u> неповнолітньої для законів в'язниці (К18: 00:39:13–00:39:16).
58.	<i>She didn't reported a <u>ravishment</u>, because she got pregnant and didn't know who's this child was</i> (CM13: 00:21:31–00:21:34).	Вона не заявила до поліцію про <u>зґвалтування</u> через вагітність і не знала точно хто насправді батько (К13: 00:21:31–00:21:34).
59.	<i>He was <u>raped</u> by his father's friend when he was 5; that's how it started</i> (CM14: 00:41:05–00:41:08).	Коли йому було п'ять його <u>зґвалтував</u> друг батька; саме так все й почалось (К14: 00:41:05–00:41:08).
60.	<i>She told the doctor that those burns were just <u>reckless injury</u></i> (CM16: 00:28:45–00:28:48).	Вона запевнила доктора, що ці опіки – <u>поранення з необережності</u> (К16: 00:28:45–00:28:48).
61.	<i>Those cuts on thighs were reported as a <u>careless injury</u></i> (CM19: 00:17:22–00:17:24).	Порізи на стегнах були зазначені як <u>травми з необережності</u> (К19: 00:17:22–00:17:24).
62.	<i>Did you think that you were a kind of <u>executioner</u> beheading those girls</i>	Чи вважав ти себе <u>каторжником</u> , коли відрізував голови цим дівчатам (К20: 00:38:44–00:38:47)?

	(CM20: 00:38:44–00:38:47)?	
63.	<i>Bryce, when it will be just you and the <u>executor</u>, finally, you will feel all the range of emotions that your victims came through</i> (CM15: 00:43:52–00:43:56).	Брайс, коли ти залишишся наодинці зі своїм <u>катом</u> , ти, нарешті, відчуєш все те, що відчували твої жертви перед смертю (К15: 00:43:52–00:43:56).
64.	<i>Your actions on this boat were <u>unlawful</u>, we can arrest you only for this</i> (CM11: 00:41:32–00:41:35).	Твої дії на цьому човні були абсолютно <u>поза законом</u> і є достатніми підставами для твого арешту (К11: 00:41:32–00:41:35).
65.	<i>We found him for the <u>lawless</u> parking of his track in the recreation</i> (CM21: 00:35:17–00:35:19).	Ми знайшли його тільки тому, що він <u>незаконно</u> припаркував свою автівку у зоні відпочинку (К21: 00:35:17–00:35:19).
66.	<i>He was <u>jailed</u> 20 years ago, who could think that he is a peril</i> (CM13: 00:32:11–00:32:13).	Він був у в'язниці понад 20 років, хто б міг подумати, що він це смертельна загроза (К13: 00:32:11–00:32:13).
67.	<i>Harry, in this state we can <u>send</u> only <u>to prison</u>, but you corrupted minors, so have fun there</i> (CM21: 44:34:22–44:34:38).	Гаррі, в цьому штаті ми можемо лише <u>відправити тебе до в'язниці</u> , але ти розбещував неповнолітніх, тож повеселись й там (К21: 44:34:22–44:34:38).
68.	<i>Did you realize that committing a <u>crime</u> is about crossing this line between human and a monster</i> (CM20: 00:41:45–00:41:48)?	Ти розумієш, що скоєння <u>злочину</u> це певний перехід межі між людиною і монстром (К20: 00:41:45–00:41:48)?

69.	<i>For <u>criminal offence</u> of this kind, not even the best lawyer in the whole state will save you from capital, the jury won't let you live</i> (CM4: 00:39:08–00:39:12).	З таким <u>злочином</u> як твій, навіть найкращий захисник у штаті не врятує тебе від страти, присяжні просто не дозволять тобі жити далі (К4: 00:39:08–00:39:12).
70.	<i>Due to his <u>opus operandi</u>, he knew the victim</i> (CM15: 00:17:53–00:17:55).	Судячи зі <u>способу скоєння злочину</u> , він був знайомий з жертвою (К15: 00:17:53–00:17:55).
71.	<i>The <u>method of committing the crime</u> will help us with a sub profile</i> (CM7: 00:13:43–00:13:45).	<u>Спосіб того як було скоєно злочин</u> , допоможе нам у створенні портрету підозрюваного (К7: 00:13:43–00:13:45).
72.	<i>He was trying to hide his <u>alternative self</u> from the family, but with prostitutes his inner monster appears immediately</i> (CM20: 00:34:32–00:34:36).	Він намагався приховати власне <u>альтер-его</u> від сім'ї, але з повіями, його внутрішній монстр одразу ж показував справжнє обличчя (К20: 00:34:32–00:34:36).
73.	<i>This <u>alfa dog</u> was Matt's alter ego, that his girlfriend haven't met him before the night of first murder</i> (CM21: 00:36:23–00:36:26).	Цей альфа-самець був Меттовим <u>другим я</u> , з яким, його дівчина познайомилась лише у ніч вбивства (К21: 00:36:23–00:36:26);
74.	<i>As we can judge from <u>rigor mortis</u>, she was killed 3 days ago</i> (CM21: 00:11:48–00:11:51).	Судячи з трупного <u>задубіння</u> , її вбито три дні тому (К21: 00:11:48–00:11:51).
75.	<i><u>Postmortem rigidity</u> shows that</i>	<u>Трупне задубіння</u> свідчить що смерть

	<i>the time of death is between 7 and 10 p.m.</i> (CM3: 00:07:51–00:07:54).	наступила у проміжку з 7 до 10 години вечора (К3: 00:07:51–00:07:54).
76.	<i>He knew that the only way to escape from the <u>maximum-security prison</u> is to get really ill and to be departed for the surgery</i> (CM13: 00:12:34–00:12:39).	Він розумів, що єдиний вихід втекти з <u>тюрми з максимальною ізоляцією арештованих</u> , це серйозно захворіти, аби знадобилась операція, і внаслідок його перевезення до шпиталю (К13: 00:12:34–00:12:39).
77.	<i>I had to call the prosecutor to get a permission, it's a <u>medium-security prison</u>, you know, that it takes some time</i> (CM21: 00:26:05–00:26:10).	Мені довелось дзвонити до прокурора через дозвіл, це ж <u>тюрма з середньою ізоляцією арештованих</u> , ти маєш розуміти, що на це пішов час (К21: 00:26:05–00:26:10).
78.	<i>You should understand that this is a <u>minimum-security prison</u>, they could have visitors every weekend, and there is no surveillance except one guard, what can I do, these people in most cases frauds and book-makers</i> (CM14: 00:15:32–00:15:38).	Ви маєте увійти в моє положення, це <u>тюрма з мінімальною ізоляцією арештованих</u> , вони приймають відвідувачів кожні вихідні, і нагляд при цьому лише один охоронець, що я можу вдіяти, більшість цих людей звичайні шахраї та букмекери (К14: 00:15:32–00:15:38).
79.	<i><u>Victim</u> knew our <u>murderer</u>, she opened him door very late</i> (CM16: 00:07:54–00:07:57).	<u>Жертва</u> точно знала вбивцю, вона відкрила йому пізно вночі двері (К16: 00:07:54–00:07:57).
80.	<i>His <u>defender</u> wants to show it as an <u>unintentional killing</u>, but I know the</i>	Захисник хоче представити все як <u>ненавмисне вбивство</u> , але я знаю

	<i>prosecutor, she is always very meticulous with evidences, so we still have hope (CM9: 00:36:02–00:36:06).</i>	<u>обвинувача</u> , вона дуже уважна до будь-яких зачіпок, тож надія ще є (К9: 00:36:02–00:36:06).
81.	<i>My daughter couldn't commit a suicide, she was so full of life, it's a murder (CM17: 00:14:43–00:14:47).</i>	Моя дочка не могла <u>вкоротити собі віку</u> , вона любила життя, тож це вбивство (К17: 00:14:43–00:14:47).
82.	<i>They hit the rock bottom and had to mortgage their house; his wife thought he become so distant because of money problems (CM9: 00:28:36–00:28:40).</i>	Вони збанкрутіли, і мали <u>віддати під заставу</u> будинок, дружина думала що його відстороненість саме через ці проблеми з грошима (К9: 00:28:36–00:28:40).
83.	<i>When he <u>dismortgaged</u> parent's house, he made some redecoration in the cellar, for his future plays (CM18: 00:40:03–00:40:06).</i>	Коли він <u>викупив заставлений будинок</u> батьків, то зробив у підвалі ремонт, для майбутніх вистав (К18: 00:40:03–00:40:06).
84.	<i>Your <u>alibi</u>, Luke, is <u>dubious</u>, your neighbors heave heard sond of a TV, but what does it prove (CM22: 00:35:08–00:35:12)?</i>	Люк, в тебе дуже <u>сумнівне алібі</u> , сусіди дійсно чули телевізор, але що це доказує (К22: 00:35:08–00:35:12)?
85.	<i>Unfortunately for us, he has a <u>corroborated alibi</u>, he was at the call (CM19: 00:24:18–00:24:20).</i>	Шкода, але його <u>алібі підтвержене</u> , він був на виклику (К19: 00:24:18–00:24:20).

86.	<i>He was <u>imprisoned</u> at the time of the third homicide</i> (CM20: 00:32:06–00:32:09).	Він був <u>ув'язненим</u> саме у час другого вбивства (К20: 00:32:06–00:32:09).
87.	<i>How much he had to pretend to get <u>disimprisoned</u>, have you checked the doctor</i> (CM18: 00:27:45–00:27:48)?	Як сильно він мав придурюватись аби його <u>відпустили</u> , ви перевіряли доктора (К18: 00:27:45–00:27:48)?
88.	<i>Jerry was <u>bailed</u> by his aunt, who was a very religious woman</i> (CM16: 00:29:09–00:29:12).	Джеррі <u>взяла на поруки</u> тітка, дуже релігійна жінка (К16: 00:29:09–00:29:12).
89.	<i>He was <u>bailed</u> to the foster family with 6 kids more, I don't think that helped him</i> (CM21: 00:19:00–00:19:03).	Його <u>віддали на поруки</u> до прийомної сім'ї ще з 6 дітьми, не думаю що це покращило його стан (К21: 00:19:00–00:19:03).
90.	<i>Your desire to keep it law only become an <u>aggravation</u> of your crime</i> (CM19: 00:33:51–00:33:53).	Ваше бажання тримати все в секреті лише <u>обтяжує</u> ваш злочин (К19: 00:33:51–00:33:53).
91.	<i>The <u>infanticide</u> would never be quitted by the jury</i> (CM11: 00:31:09–00:31:11).	<u>Дітовбивця</u> ніколи не бути виправданий присяжними (К11: 00:31:09–00:31:11).
92.	<i>His pal got <u>milled</u>, and he left alone without a leader</i> (CM17: 00:28:33–00:28:36).	Його друга <u>ув'язнили</u> , він залишився один без свого лідера (К17: 00:28:33–00:28:36).
93.	<i>He is asking for state <u>remedy</u>, it won't help him</i> (CM5:00:28:03–00:28:06).	Він просить <u>правого захисту</u> від держави, але це йому не допоможе (К5:00:28:03–00:28:06).

94.	<i>She didn't resist, and he still <u>pistol-whipped</u> her until her ribs were crushed</i> (CM1: 00:26:17–00:26:20)	Вона не пручалась, тож він продовжував бити її <u>руків'ям пістолету</u> , доки не зламав їй ребра (К1: 00:26:17–00:26:20)
95.	<i>It's probably a <u>copycat</u></i> (CM7: 00:12:09–00:12:10).	Очевидно що це <u>наслідувач</u> (К7: 00:12:09–00:12:10).
96.	<i>Chris, your friend will got a <u>short-sentence</u>, but your future is not so bright</i> (CM17: 00:34:55–00:34:58).	Кріс, твій друг отримає <u>невеликий строк</u> , а ось твоє майбутнє не таке привабливе (К17: 00:34:55–00:34:58).
97.	<i>He claimed it as <u>self-defense</u></i> (CM15: 00:13:34–00:13:35).	Він наголошує, що це був <u>самозахист</u> (К15: 00:13:34–00:13:35).
98.	<i>Well, he's got <u>9-millimeter</u></i> (CM19: 00:32:44–00:32:45).	Що ж, він <u>озброєний</u> (К19: 00:32:44–00:32:45).
99.	<i>Among <u>jail-birds</u> there a lot of rumors of your deeds, are they true</i> (CM9: 00:33:08–00:33:10)?	Серед <u>ув'язнених</u> є багато чуток про твої досягнення, але чи правда вони (К9: 00:33:08–00:33:10)?
100.	<i>If you're planning your <u>jail-break</u>, I will disappoint you, there is only one way from here, and you know which</i> (CM8: 00:21:19–00:21:22).	Якщо ти плануєш <u>втечу з в'язниці</u> , то маю тебе засмутити, є лише один вихід вийти звідси, і ти чудово знаєш який (К8: 00:21:19–00:21:22).
101.	<i>Garcia, we have a <u>jail-breaker</u>, we need your tracking-system</i> (CM14: 00:27:34–00:27:37).	Гарсія, в нас <u>втік ув'язнений</u> , необхідно твоя система стеження (К14: 00:27:34–00:27:37).
102.	<i>At these streets you can easily find a <u>dope-peddler</u>, it's not a problem</i>	На цих вулицях повно <u>наркодилерів</u> , це не проблема

	(CM18: 00:23:45–00:23:48).	(K18: 00:23:45–00:23:48).
103.	<p><i>His life with father was a kind of <u>jail-house</u>, I'm not surprise of such ending</i></p> <p>(CM2: 00:38:22–00:38:24).</p>	<p>Життя з батьком було для нього справжньою в'язницею, я не здивований таким кінцем</p> <p>(K2: 00:38:22–00:38:24).</p>

SUMMARY

In this diploma paper, we had explored the specifics of the lexicon of criminalistics in the series *Criminal Minds*. Criminalistics, as a science, began to emerge relatively recently, and the need for the emergence of which is explained by rapid scientific and technological progress and industrial growth. Crime has always been a part of a humans life. Therefore, studying the language of criminalistics was, is and will be one of the most important tasks of linguistics.

Forensic science is an applied legal science that deals with the laws of crimes solving. Hence, the language of criminalistics covers the language of lawyers, prosecutors and judges, forensic experts, police officers and criminals, detectives and programmers and more. But most of all, it is the language of law. And in our work, most of all we have paid attention to this branch of justice and law enforcement.

The aim of this work is to study the features of the lexicon of criminalistics and ways of its translation into Ukrainian, the choice of transformations that are most appropriate to use when translating such vocabulary, which, in addition, in our case is part of the film discourse.

Objectives of the study. Considering the purpose of the work, the following research objectives such:

- to establish features of English terminology of the language of forensics and its equivalents in the Ukrainian language;
- to analyze the origin of forensic terms;
- consider the word-forming and structural features of criminalistics language terms;
- to analyze the lexical semantic aspect of the lexicon of criminalistics;

- to establish ways of reproduction of the English language of criminalistics in the Ukrainian language;
- conduct analysis of the transformations.

The subject of the study of the diploma paper is the language of criminalistics in the series, its lexical semantic aspect and ways of its translation into Ukrainian.

Research methods. In this work, we have used methods and techniques of linguistic analysis that provide a comprehensive analysis of the collected language material. The structure of certain forensic linguistic units was explained with the help of the scripting method. The structural-semantic method is also used to identify systemic relationships, to identify lexico-semantic and thematically united groups of the language of forensic science. With the help of deductive and inductive methods, conclusions were drawn regarding the results of the study. The quantitative and percentage ratios of the different transformation groups used in this work were determined using the quantitative calculation method.

The scientific novelty of the conducted research is following: describes the word-forming ways of forming the terms of the forensic language. Also, the main thematic groups of the language of criminalistics are distinguished. The methods of translation of the English terminology of the language of criminalistics into Ukrainian are established.

The practical significance of the results of our study is the proposed systematization of individual groups of forensic language terms, which is a definite contribution to the general theory of translation and can be used in the educational process of some translation branches.

As results of our research we have established that the language of criminology is characterized by many facets and covers a large number of branches

of other sciences, but a greater percentage of the vocabulary is nonetheless a language of criminal law; the translator must convey not only a clear idea of a particular terminological unit, but also, within the television series, leave the necessary intonation of the cinema discourse that the viewers expect. As for the lexical-semantic features of the language of criminalistics it was revealed, that the emergence of the terms of the language of criminalistics as a result of the secondary nomination comes at the expense of metaphorization and metonymization;

It was found that the basic techniques of translating the terms of the criminalistics language are transliteration, the method of adaptive transcoding, calque, the method of lexical equivalent, descriptive translation, differentiation, addition, omission, concretization and complex techniques of translation of terms;

The structures of terminological phrases and their translation in the language of translation was investigated;

In general, the basic ways of translating the terminology of the criminalistics language into the context of television serial discourse into Ukrainian were substantiated. It has become clear that in most cases it will be the translator who should find the correct equivalent of the original in terms of semantics, structure and potential ideological influence on the consumer of this translation.